INDICES
LECTIONUM

ET

PUBLICARUM ET PRIVATARUM

QUAE IN

ACADEMIA MARBURGENSI

PER

SEMESTRE HIBERNUM

INDE A D. XV. M. OCTOBRIS MDCCCLXXII USQUE AD D. XXIX. M. MARTII MDCCCLXXIII

HABENDAE PROPONUNTUR.

Praemissi sunt Indices constitutionum Codicis Iustiniani ex libris Nomocanonis XIV titulorum collecti a *Paulo Krueger*.

MARBURGI.
TYPIS ACADEMICIS N. G. ELWERTI.

ACADEMIAE MARBURGENSIS
RECTOR CUM SENATU
COMMILITONIBUS DILECTISSIMIS
S. P. D.

Postquam viro eminentissimo Pitrae contigit, ut ex libro Monacensi Graeco 122, qui continet Nomocanonem XIV titulorum a Theodoro Besta anno 1090 p. Chr. in novam formam redactum, constitutiones codicis Iustiniani complures neque non indices constitutionum plerumque Latinarum Graece confectos a iuris consultis Iustiniano aut coaevis aut paullo inferioribus in lucem protraheret [1], omnes quos adire potui Nomocanonis libros perlustravi neque tamen plures quam duo eiusdem recensionis repperi, Dubliniensem collegii s. trinitatis 494, quem Pitra ipse indicaverat, et Ambrosianum L. 49 sup. Utroque igitur libro collato non solum ad Graecas constitutiones futurae codicis editioni inserendas, sed etiam ad indices, qui vel in Monacensi primum vel demum in his libris comparent, ne huius operae fructus in schedis depereant, indices ad codicis ordinem digestos proponam.

De libris quos adhibui haec praemonenda sunt.

Monacensis (nobis M) saeculi XII in fine mutilus est superiore foliorum parte plus minusve a muribus exesa. Hunc librum post Pitram rursus contuli Berolini anno 1870.

In libro Dubliniensi (nobis D), qui et ipse saeculo XII exaratus est, perierunt tam initium Nomocanonis usque ad 1, 26 quam finis inde a 13, 2 et nonnulla folia in medio libro. Librum habui Berolini eodem anno.

Ambrosiani codicis (nobis A), quo diversorum librorum fragmenta comprehenduntur, folia 148—184 avulsa sunt ex libro Nomocanonis XII saeculo scripto, cuius effecerunt quaterniones quattuor integros et tria foliorum paria diversorum quaternionum. Quae supersunt, pertinent ad Nomocanonem 9, 14—11, 9. excussi librum Mediolani eodem anno.

---

1) Iuris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta iussu Pii IX pont. max. curante I. B. Pitra S. R. E. Card. Romae. Vol. II p. 433 sqq., cf. Zeitschrift für Rechtsgeschichte IX p. 185 sqq.

Accedit liber Vaticanus 828 (nobis V) saeculi XIV, qui partim additamenta Theodori Bestae profert partim propria. Varias lectiones Pitra enotavit, ut tamen dubitem, num plene contulerit eos indices quos ex Monacensi descripserat: quamobrem ubi ex silentio Pitrae conicitur Vaticano convenire cum Monacensi, usus sum nota (V).

Denique addidi pauca ea, quae ex libro Vaticano 1981 saeculi XI Pitra protulit.

Ubi probabilem coniecturam de indicis auctore capere licuit, eum post locum codicis Iustiniani nominavimus [1]. In quibus libris unusquisque index extet, notis librorum post Nomocanonis locum additis demonstratur. Si librorum primitiva scriptura emendata est, haec ipsa in adnotationibus indicatur litterula [a] ad libri notam adposita, emendationis nota est [b].

Cod. 1, 1, 2 (Thalelaei?) = Nomoc. 1, 1 p. 637 (V).

Μηδεὶς τόπος τοῖς αἱρετικοῖς ἀνεῴχθω, ἀλλὰ κἂν τι ἀντίγραφον πορίσωνται, ἀνίσχυρον ἔστω. κωλυέσθωσαν καὶ τῶν αἱρετικῶν αἱ συνελεύσεις. κρατείτω δὲ ἡ ἐν Νικαίᾳ πίστις ἡ εἰς πατέρα καὶ υἱὸν καὶ [2] πνεῦμα ἅγιον ὁμολογία [3]· οὐ γὰρ ἐντὸς τῶν τειχῶν αἱρετικὸν [4] εἶναι βουλόμεθα, ἀλλὰ τοῖς ὀρθοδόξοις πάσας τὰς τοῦ κόσμου ἐκκλησίας ἀποδίδομεν [5].

Cod. 1, 1, 3 (Thalelaei?) = Nomoc. 12, 3 p. 605 (MDV).

Ὅτι δεῖ τὰ Πορφυρίου καὶ τῶν ὁμοίων αὐτοῦ συγγράμματα πυρὶ καίεσθαι, τοὺς δὲ ἀκολουθοῦντας τῇ Νεστορίου διδασκαλίᾳ, εἰ μὲν ἐπίσκοποι ἢ κληρικοὶ εἶεν, τῶν ἐκκλησιῶν ἐκβάλλεσθαι, εἰ δὲ λαϊκοί, ἀναθεματίζεσθαι αὐτούς, πάσης ἐξουσίας οὔσης κατηγορεῖν αὐτῶν. εἴ τινα δὲ βιβλία συνέγραψάν τινες οὐχ ἑπόμενοι ταῖς ἐν Νικαίᾳ καὶ ἐν Ἐφέσῳ συνόδοις οὐδὲ Κυρίλλῳ τῷ Ἀλεξανδρείας ἐπισκόπῳ, καίεσθαι ταῦτα κελεύομεν, ἐξαιρέτως τὰ Νεστορίου, τὴν ἐσχάτην τιμωρίαν ὑφορωμένους.

Cod. 1, 2, 6 (Thalelaei *κατὰ πόδας* [6]) = Nomoc. 1, 5 p. 462 (M) et Nomoc. 9, 1 p. 533 (M).

Πάσης καινοτομίας ὑποχωρούσης τοὺς παλαιοὺς καὶ ἀρχαίους ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας, οἵτινες μέχρι τοῦ νῦν ἐκράτησαν, καὶ κατὰ πᾶσαν τοῦ Ἰλλυρικοῦ ἐπαρχίαν φυλάττεσθαι κελεύομεν, ὡς ἐάν τις ἀμφισβήτησις ἀναφυῇ, ταύτην χρὴ μὴ ἄνευ εἰδήσεως τοῦ σεβασμιωτάτου ἀνδρὸς καὶ ἀρχιερέως [7] Κωνσταντινουπόλεως, ὅστις τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης τῷ προνομίῳ εὐφραίνεται, τῇ ἱερατικῇ συνόδῳ καὶ ἁγίᾳ κρίσει καὶ θείῳ νόμῳ διακρίνεσθαι.

Cod. 1, 2, 12 pr. § 1 (Thalelaei *κατὰ πόδας*) = Nomoc. 1, 2. p. 460 (M).

Τὰ προνόμια [8], ἃ ταῖς γενικαῖς διατάξεσιν ἁπάσαις ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις τῆς ὀρθοδόξου πίστεως οἱ πάλαι βασιλεῖς συνεστήσαντο, βέβαια καὶ ἀμείωτα εἰς τὸ διηνεκὲς

---

1) Cf. Zeitschrift für Rechtsgeschichte IX p. 189. — 2) *υἱὸν καί* om. V, suppl. Zachariae. — 3) *ὁμολογίαν* V. — 4) *αἱρετικός* V. — 5) *ἀποδεδόμενοι* V. — 6) *ταύτης δὲ τῆς διατάξεως τὸ μὲν πλάτος* Nomoc. 9, 1. — 7) *ἀρχιεπισκόπου* M ad 9, 1. — 8) *προοιμια* M[a].

θεσπίζομεν φυλάττεσθαι· ἅπαντας δηλαδή τοὺς πραγματικοὺς τύπους τοὺς κατὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων κατὰ χάριν ἐφευρεθέντας καὶ δι' ἀλαζονίαν ἐξελεγχθέντας[1] *τῇ ἰδίᾳ δυναστείᾳ καὶ βεβαιώσει κενοὺς*[1a] *φανέντας ἀργεῖν κελεύομεν.*

Cod. 1, 2, 12 = Nomoc. 1, 2 p. 638 (V).

Οἱ τοῖς κανόσιν ἐναντιούμενοι πραγματικοὶ τύποι ἄκυροί εἰσιν.

Cod. 1, 2, 16 pr. (Thalelaei *κατὰ πόδας*) = Nomoc. 1, 5 p. 463 (M).

Πάντων ἀναιρουμένων καὶ ἀσθενούντων ἐκ θεμελίων, ἅτινα κατὰ τοῦ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως θεοῦ κατά τινα τρόπον ἐγένοντο, εἰς ἀκέραιον ἀνακαλείσθωσαν ἅπαντα καὶ πρὸς τὴν ἰδίαν ἀνατρεχέτωσαν τάξιν, ὅσα πρὸ τῆς ἡμετέρας ἐκδημίας[2] *περὶ πίστεως τῆς ὀρθοδόξου θρησκείας καὶ περὶ καταστάσεως τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν καὶ μαρτυρίων ἰσχυρῶς ἐκράτουν· ἐκείνων ἅτινα ὑπεναντίον αὐτῶν ἐν τῷ τῆς τυραννίδος καιρῷ ἐκαινίσθησαν (τουτέστιν ἐν τῇ βασιλείᾳ Βασιλίσκου) καὶ κατὰ τῶν προσκυνητῶν ἐκκλησιῶν, ὧν τὴν ἀρχιερωσύνην χειρίζει ὁ μακαριώτατος καὶ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος ὁ τῆς ἡμετέρας ἡμερότητος πατὴρ Ἀκάκιος, καὶ κατὰ τῶν ἐν διαφόροις ἐπαρχίαις ἱδρυμένων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν εὐλαβεστάτων αὐτῶν ἐπισκόπων, εἴτε περὶ τοῦ δικαίου τῆς τῶν ἱερέων χειροτονίας, εἴτε περὶ ἐκβολῆς τινος ἐπισκόπου ὑπὸ οἱουδήποτε γενομένης ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, εἴτε περὶ τοῦ προνομίου τοῦ προκαθέζεσθαι ἐν συνόδῳ ἢ καὶ χωρὶς συνόδου ἀντ' ἄλλου ἄλλον, ἢ περὶ τοῦ μητροπολιτικοῦ ἢ πατριαρχικοῦ δικαίου ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀσεβέσι χρόνοις, παντελῶς ἀναιρεθέντων*[3]*, ἵνα συντριβέντων καὶ ἀνασχισθέντων τῶν διὰ τῆς τοιαύτης μυσαρᾶς κελεύσεως ἢ πραγματικοῦ τύπου*[4] *ἢ ἀσεβοῦς διατάγματος παρακολουθησάντων τὰ ἀπὸ τῶν τῆς θείας λήξεως ἀνωτέρων βασιλέων τῶν πρὸ τῆς βασιλείας τῆς ἡμετέρας ἡμερότητος φιλοτιμηθέντα ἢ νομοθετηθέντα ὑπὲρ ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ μαρτυρίων καὶ ὁσίων ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν καὶ μοναχῶν ἄτρωτα φυλαχθείησαν.*

Cod. 1, 2, 21 (Thalelaei *κατὰ πόδας*[5]) = Nomoc. 2, 2 p. 498 (MD).

Θεσπίζομεν μηδενὶ ἐξεῖναι τὰ ἱερώτατα καὶ μυστικὰ σκεύη ἢ ἐσθῆτα καὶ τὰ λοιπὰ ἀναθήματα τὰ πρὸς τὴν θείαν λειτουργίαν ἀναγκαῖα (ἡνίκα καὶ οἱ πάλαι νόμοι αὐτὰ ἅπερ θείου δικαίου εἰσὶν ἀνθρωπίναις περιπλοκαῖς μὴ δημεύεσθαι ἐθέσπισαν) ἢ εἰς πρᾶσιν ἢ εἰς ὑποθήκην ἢ εἰς ἐνέχυρον ἕλκειν, ἀλλ' ἐκ τούτων, οἵτινες[6] *αὐτὰ ἐτόλμησαν ὑποδέξασθαι, τρόποις ἅπασιν ἐκδικεῖσθαι διὰ τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ οἰκονόμων, ἔτι δὲ καὶ τῶν θείων σκευοφυλάκων, μηδεμίαν*[5a] *αὐτοῖς ἀγωγὴν καταλιμπάνειν ἢ ἐπὶ τὸ λαβεῖν τίμημα ἢ ἐπὶ τὸ δάνειον εἰσπράττειν, δι' οὗ τὰ πράγματα ἠνεχυράσθησαν*[7]*, ἀλλὰ πάσας τὰς τοιαύτας πράξεις ἀποπτύοντες πρὸς ἀποκατάστασιν αὐτῶν τρόποις ἅπασιν ἐκδικείσθωσαν. εἰ δὲ ἐχωνεύθησαν ἢ ἄλλῳ τρόπῳ ἐνηλλάγησαν*[8] *ἢ διεσκορπίσθησαν, οὐδὲν ἧττον ἢ πρὸς αὐτὰ τὰ εἴδη ἢ πρὸς τὰ τιμήματα αὐτῶν εἰσπράττεσθαι εἴτε διὰ ἲν ῥὲμ εἴτε κονδικτικίου εἴτε διὰ ἰμφάκτουμ*[9] *ἀγωγῆς, ἧστινος ἡ ἰσχὺς ἐν πολλαῖς καὶ διαφόροις δικαίαις κωλύσεσι*[10] *πολλάκις ἐξεφωνήθη, ἐκτὸς δηλονότι αἰτίας τῶν αἰχμαλώτων ἐν*[11] *τοῖς τόποις, ἐν οἷς τοῦτ' ὃ ἀπευχόμεθα συμβῇ· εἰ γὰρ ἀνάγκη γένηται*

---

1) *ἐξελ∘(ε?)εγχθέντας* Ma, *ἐξενεχθέντας* Zachariae. — 1a) *καινούς* MD. — 2) *ἐνδημιας* M. — 3) *ἀναιρεθό∘των* Ma. — 4) *τόπου* Ma. — 5) *ἔχει δὲ κατὰ λέξιν οὕτω* Nomoc. — 5a) *δέ* ins. — 6) *εἴ τινες* M. — 7) *ἐνεχυράθησαν* M. — 8) *ἠλλάγησαν* M. — 9) *ἐμφάκτου* M. — 10) *δικαίου σκέλεσι* Zachariae. — 11) *εἰ* MD.

εἰς ἀπολύτρωσιν αἰχμαλώτων, τηνικαῦτα καὶ πρᾶσιν τῶν προειρημένων θείων πραγμάτων καὶ ὑποθήκας καὶ ἐνεχυράσεις[1] γενέσθαι συγχωροῦμεν, ἡνίκα οὐκ ἀπεικός ἐστι τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων οἱοισδήποτε πράγμασιν ἢ ἐσθῆσιν ἐκλυτροῦσθαι. τοῦτο κατέχοντες[2] οὐ μόνον ἐν ταῖς μελλούσαις διοικήσεσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς ἀναρτήσεσι τοῦ δικαστηρίου.

Cod. 1, 3, 5 (Thalelaei?) = Nomoc. 9, 29 p. 565 (MA).

Εἴ τις οὐ λέγω ἁρπάσαι, ἀλλὰ πειρᾶσαι γαμικῆς ἑνώσεως αἰτίᾳ τὰς εὐλαβεστάτας παρθένους τολμήσοι, κεφαλικῇ ποινῇ ὑποβληθήσεται.

Cod. 1, 3, 9 (Thalelaei?) = Nomoc. 1, 28 p. 477 (MD).

Μηδεμία, εἰ μὴ μετρεῖται ἑξήκοντα ἐνιαυτῶν κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἀποστόλου, πρὸς τὴν τῶν διακονισσῶν ὑπηρεσίαν προφερέσθω.

Cod. 1, 3, 11 (Thalelaei?) = Nomoc. 1, 30 p. 478 (MD) et 1, 34 p. 480 (M).

Ταῖς ἐπιχωρίοις ἐκκλησίαις μὴ χειροτονείσθωσαν κληρικοί, εἰ μὴ ἐξ αὐτῆς τῆς κώμης, καθ᾽ ἣν ἡ ἐκκλησία διάκειται, ἵνα καὶ τὰ κατ᾽ ἔτος ἐπικεφάλαια συντελέσωσι[3]. καὶ ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν[4] κωμῶν μὴ ἀμέτρως χειροτονείσθωσαν, ἀλλὰ πρὸς τὴν δύναμιν καὶ πολυπλήθειαν τῆς κώμης, κρίσει καὶ[4a] τοῦ ἐπισκόπου, χειροτονείσθωσαν[5].

Cod. 1, 3, 12 (Thalelaei?) = Nomoc. 1, 6 p. 464 (M) et 1, 23 p. 474 (M).

Εἴ τις βουλευτὴς κληρικὸς γένηται, μὴ παραχρῆμα ὑπομνήσεως πεμφθείσης τῇ προτέρᾳ τύχῃ ἀποδοθῆναι[5a], ἰσχύϊ καὶ σπουδῇ τῶν ἀρχόντων εἰς τὸ πρότερον σύστημα ὡς χειρὸς ἐπιβληθείσης ἀνακαλείσθω. τοὺς κληρικοὺς γὰρ περαιτέρω[6] τοῦ νόμου ὀφείλεσθαι[6a] οὐκ ἀνεχόμεθα, ὅστις παραχωρήσει τῆς οὐσίας ὑποχωροῦντας βουλευτὰς κληρικοὺς εἶναι οὐκ ἐκώλυσεν.

Co. 1, 3, 13 (Thalelaei?) = Nomoc. 1, 2 p. 460. 638 (MV).

Εἴ τις τὰ τῆς ἁγίας[7] ἐκκλησίας προνόμια ἢ αὐτὸς παρατρώσει ἤ τινος παρατιτρώσκοντος παριδεῖν προσποιήσεται[8], ε΄ χρυσίου λιτρῶν προστίμῳ σωφρονιζέσθω.

Cod. 1, 3, 15 (Thalelaei?) = Nomoc. 3, 14 p. 506 (MD).

Ἀθέμιτος ἔστω πᾶσα σύνοδος ἔξω τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἐν ἰδιωτικῷ οἴκῳ γινομένη. δημευέσθω δὲ καὶ ὁ οἶκος ἐν ᾧ συνέρχονται, εἰ ὁ δεσπότης συγχωρήσει τοῖς κληρικοῖς ἐν αὐτῷ τὰς κενὰς καὶ θορυβώδεις ποιεῖσθαι συνόδους.

Cod. 1, 3, 16 (Thalelaei?) = Nomoc. 1, 34 p. 480 (MD).

Εἴ τις ἐν τοῖς γεωργοῖς τοῖς ἐναπογράφοις σεσημείωται, παρὰ γνώμην τοῦ δεσπότου τοῦ ἀγροῦ[9] ἁπάσης ἀπεχέσθω κληρώσεως, ὥστε καὶ ἐὰν ἐν αὐτῇ τῇ κώμῃ, ἐν ᾗ γνωρίζεται κατοικεῖν, κληρικὸς γένηται, ὑπὸ τοῦδε τοῦ νόμου τὴν εὐλαβῆ προσλαβέτω χειροτονίαν, ἵνα καὶ τὸ τῆς κεφαλιτίωνος βάρος διὰ τοῦ δεσπότου αὐτοῦ ἐπιγινώσκηται καὶ ταῖς βουλευτικαῖς ὑπηρεσίαις δι᾽ οὗ βούλεται ὑποκαταστάτου λειτουργῇ[10], αὐτῆς δηλονότι τῆς ἀτελείας συγχωρουμένης, ἥτις τῆς ὁριστικῆς κεφαλιτίωνος ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις συγκεχώρηται μηδεμιᾶς κατὰ τοῦδε τοῦ νόμου ἰσχυούσης ἀντιγραφῆς.

---

1) sic Zachariae, ἐνεχύρασι M, de D non constat. — 2) scrib. τούτου κατέχοντος. — 3) κατ᾽ ἔτος ἐπικεφάλαια συντελέσωσι M utroque loco, κατ᾽ αὐτῶν συντελῶσι D. — 4) καὶ ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν] τῶν δέ M ad 1, 30. — 4a) καί del. — 5) χειροτονείσθω M ad 1, 34. — 5a) expectes καὶ μὴ ... ἀποδοθῇ. — 6) περαιτέρου M ad 1, 6. — 6a) τῷ νόμῳ ὠφελεῖσθαι Zachariae. — 7) ἁγίας om. V. — 8) παραπροσποιήσεται (om. ιδεῖν) M. — 9) γνώμην δεσπότου ἄγρου D. — 10) λειτουργῆν Da, λειτουργεῖν Db.

Cod. 1, 3, 17 (Thalelaei?) = Nomoc. 8, 13 (D).

Ἵνα μηδὲν κοινὸν ἔχωσιν οἱ κληρικοὶ πρὸς τὰς δημοσίας πράξεις ἤτοι διοικήσεις ἢ πρὸς τὰς ἀνηκούσας τοῖς βουλευτηρίοις, εἰ μὴ ἄρα βουλευταί[1] εἰσι τύχης.

Cod. 1, 3, 19 (Thalelaei?) = Nomoc. 8, 14 (D).

Τοὺς τὴν ἐπαινετὴν ἐπιστήμην μεταδιώκοντας, τουτέστι τοὺς κληρικούς, οὐ δεῖ χραίνεσθαι τῷ τῆς ἀδελφικῆς προσηγορίας συνοικεσίᾳ. οἱοσδήποτε τοιγαροῦν ἢ οἱουδήποτε βαθμοῦ κληρικὸς ἀπηγορευμένον ἑαυτῷ γινωσκέτω τὸν γάμον καὶ πάσης γυναικὸς συνοικέσιον καὶ μόνῃ συνοικείτω μητρὶ ἢ θυγατρὶ ἢ ἀδελφῇ ὁμοπατρίῳ· ἐν ταύταις γὰρ οὐδεμίαν ὑπόνοιαν συγχωρεῖ προσελθεῖν ἡ πίστις τῆς φύσεως. εἰ δὲ καὶ γαμετὰς πρὸ τῆς χειροτονίας εἶχον, μὴ καταλιμπανέτωσαν αὐτάς, ὧν τὸ συνοικέσιον ἀξίους τῆς ἱερωσύνης ἀπέδειξεν.

Cod. 1, 3, 23 (Thalelaei?) = Nomoc. 9, 9 p. 546 (MD) et 9, 10 p. 547 (MD).

Ἐπειδὴ ὁ ἀοίδιμος Φλαβιανὸς ταύτης τῆς λαμπρᾶς πόλεως ἐπίσκοπος μετὰ τῆς σεβασμιωτάτης συνόδου τὸν ἀριθμὸν σχεδὸν τῶν ἱερέων τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντων ἐχούσης τοσαύτῃ καὶ τηλικαύτῃ κεκόσμηται μαρτυρίᾳ, ὡς Εὐτυχὴς ὁ συναινέσας μετὰ τῶν μυσαρωτάτων δογμάτων αὐτοῦ παρὰ[2] πάντων ἑνὶ στόματι κατεδικάσθη, καταργηθήτω μὲν Εὐτυχὴς τῇ καταδικαστικῇ μνήμῃ, Φλαβιανὸς δὲ ὁ ἐπαινετὸς ἀναφερέσθω.

Cod. 1, 3, 24 (Thalelaei?) = Nomoc. 2, 1 (D).

Τὸ τοῖς πτωχοῖς καταλιμπανόμενον μὴ λογιζέσθω ἄδηλον.

Cod. 1, 3, 25 (Thalelaei?) = Nomoc. 9, 1 p. 533 (MD).

Τοῖς Κωνσταντινουπόλεως κληρικοῖς δικαζομένοις ἁρμόδιος δικαστὴς ἔστω ὁ ἀρχιεπίσκοπος, ἐὰν[3] ὁ ἐνάγων ἀρέσκηται τούτῳ. εἰ δὲ παραιτεῖται τὴν αὐτοῦ κρίσιν ὁ ἐνάγων τοῖς κληρικοῖς, παρὰ μόνοις τοῖς ἐπάρχοις τῶν πραιτωρίων ἐναγέσθωσαν καὶ οἱ κληρικοὶ τῆς βασιλίδος καὶ ὁ οἰκονόμος, εἴτε ἐκκλησιαστική ἐστιν ἡ δίκη εἴτε ἰδία αὐτῶν, καὶ ἐν μηδενὶ ἄλλῳ φόρῳ παρὰ μηδενὶ ἄλλῳ δικαστῇ ἐναγέσθωσαν μήτε ἐν χρηματικαῖς μήτε ἐν ἐγκληματικαῖς αἰτίαις.

Cod. 1, 3, 28 (Thalelaei[4]) = Nomoc. 2, 1 p. 492 (MD).

Μηδενὶ ἐξεῖναι θεσπίζομεν, ἐὰν ἐν διαθήκῃ κληρονόμος ᾖ ἔνστατος ἤτοι ἐξ ἀδιαθέτου ὑπεισέλθῃ ἤτοι φιδικομισσάριος ἢ λεγατάριος εὑρεθῇ, τὴν διατύπωσιν τοῦ εὐσεβῶς διαθεμένου ἀνατρέπειν ἢ ἀναιδεῖ διανοίᾳ χραίνειν ἐπὶ τῷ[5] δικαιολογεῖσθαι ἄδικον εἶναι τὸ λεγάτον ἢ τὸ φιδικόμισσον, ὅπερ τῇ ἀπολυτρώσει καταλέλειπται τῶν αἰχμαλώτων, ἀλλὰ
§ 1. *τρόποις ἅπασιν εἰσπράττεσθαι ὑπὲρ τῆς αἱρέσεως τοῦ[6] διαθεμένου τοῦ εὐσεβοῦς πράγματος τὴν τάξιν τελειῶσαι. καὶ ἐάν τινα ὁ διαθέμενος σημάνῃ, δι' οὗ βούλεται τὴν ἀπολύτρωσιν γενέσθαι τῶν αἰχμαλώτων, οὗτος ὁ ἰδικῶς σημανθεὶς τὸ λεγάτον ἢ τὸ φιδικόμισσον ἐχέτω ἄδειαν εἰσπράττειν καὶ τῇ αὐτοῦ συνειδήσει τὴν ἐπιθυμίαν ἐκπληρούτω τοῦ διαθεμένου. ἐὰν δὲ πρόσωπον μὴ σημάνῃ ὁ διαθέμενος, ἀλλὰ μόνον ὁρίσῃ τὸ ὀφειλόμενον δοθῆναι ὑπὲρ τῆς μνημονευθείσης αἰτίας, ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἐκείνης τῆς πόλεως, ἐξ ἧς ὁ διαθέμενος ὁρμᾶται, ἐχέτω ἄδειαν εἰσπράττειν ὅπερ τοῦδε τοῦ πράγματος χάριν καταλειφθῇ, τὴν εὐσεβῆ τοῦ τελευτήσαντος προαίρεσιν ἄνευ τινὸς δισταγμοῦ, ὡς*

---

1) *βουλευτικῆς* proponit Zachariae. — 2) *περί* M[a] ad 9, 9. — 3) *ἂν* D. — 4) *ἔχει δὲ κατὰ λέξιν οὕτως ἡ διάταξις* Nomoc. — 5) *τό* M. — 6) *τοῦ* om. M.

§ 2. *συμφέρει, ἀποπληρῶν*[1]. *ἡνίκα δε ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς τοιαύτης εὐσεβοῦς βουλήσεως τοῦ καταλειφθέντος ἀναλάβῃ τὰ χρήματα, εὐθέως πράξεσιν ὑπομνημάτων τὴν αὐτῶν ποσότητα καὶ τὸν καιρὸν ἐν ᾧ ταῦτα εἴληφε παρὰ τῷ ἄρχοντι τῆς ἐπαρχίας δημοσιεῦσαι*[2] *ὀφείλει. μετὰ ἑνὸς δὲ ἐνιαυτοῦ διάστημα καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν αἰχμαλώτων καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν δοθέντα τιμήματα φανεροῦσθαι κελεύομεν, ἵνα κατὰ πάντα ἐκπληρωθῶσιν αἱ εὐσεβεῖς τῶν τετελευτηκότων*[3] *βουλήσεις. οὕτω μέντοι οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι δωρεὰν καὶ ἄνευ τινὸς ζημίας τὰς εἰρημένας πράξεις τελειώσουσι, μήπως ἀνθρωπίνῃ προφάσει τὰ καταλειφθέντα χρήματα ταῖς τῶν δικαστῶν ζημίαις καταναλωθῶσιν.*

§ 3. *ἐὰν δὲ ὁ διαθέμενος τὸ τοιοῦτον λέγατον ἢ φιδικόμισσον μὴ σεσημειωμένῳ προσώπῳ καταλείψῃ ἐθνικὸς ὑπάρχων, καὶ ἐκ τῆς αὐτοῦ πατρίδος τις ἀνακύψῃ ἀμφιβολία, ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς πόλεως, ἐν ᾗ ὁ διαθέμενος ἐτελεύτησεν, ἐχέτω τοῦ λεγάτου ἢ τοῦ φιδικομίσσου τὴν ἀπαίτησιν, τὴν τοῦ τελευτήσαντος βούλησιν πᾶσι τρόποις ἀναπληρῶν.*

§ 4. *ἐὰν δὲ ἐν κώμῃ ἢ περιχώρῳ ὁ διαθέμενος τελευτήσῃ, ἐκείνης*[4] *τῆς πόλεως ὁ εὐλαβέστατος*
§ 5. *ἐπίσκοπος ἐχέτω τὴν εἴσπραξιν, ὑφ' ἣν ἡ κώμη ἢ ἡ περίχωρος εἶναι γνωρίζεται. καὶ*[5] *μὴ ἡ εὐσεβὴς τῶν τελευτησάντων βούλησις ἀναιδεῖ τῶν ἀπατεώνων περιεργίᾳ κρυβῇ, εἴ τι δὲ*[6] *ὑπὲρ τῆς τοιαύτης αἰτίας παρὰ τοῦ διαθεμένου καταλειφθῇ, πάντες οἱ τοῦτο οἱῳδήποτε τρόπῳ μαθόντες ἢ ἐν τῷ λαμπροτάτῳ ἄρχοντι τῆς ἐπαρχίας ἢ ἐν τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ τὴν γνῶσιν ἀναφέρειν ἐλευθέραν ἐχέτωσαν ἄδειαν καὶ μήτε τοῦ συκοφάντου τὸ ὄνομα καὶ τὴν ὑπόληψιν δειλιάσωσιν, ἡνίκα ἡ πίστις καὶ ἡ ἀρετὴ αὐτῶν ἐπαίνου μὴ ἐστέρηται, οἵτινες εὐσχημοσύνην ἅμα καὶ εὐσέβειαν*[7] *ἁρμόδιον καὶ φῶς εἰς τὰς δημοσίας ἀκοὰς εἰσήγαγον.*

Cod. 1, 3, 30 (31) = Nomoc. 1, 6 p. 464 (M) et 1, 23 p. 474 (M).

Ὁ μὲν σύντομος νοῦς τῆς διατάξεως μηδένα ἐπὶ χρήμασιν χειροτονεῖν ἢ χειροτονεῖσθαι ἐπίσκοπον, τὸν δὲ τοῦτο ποιοῦντα καὶ ἐκβάλλεσθαι τοῦ θρόνου καὶ ἀτιμοῦσθω διηνεκῶς.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ῥητὸν διὰ πολλοῦ πέφρασται καὶ δυσχερές ἐστιν, ἀνάγκην ἔσχον καὶ ἐν τῷ ἐδίκτῳ τῷ κατὰ πόδας αὐτῆς εἰπεῖν, ἔχον οὕτως.

***Εἴ** τις ἐν τῇ βασιλίδι πόλει ἢ ἐν ἄλλῃ οἱαδήποτε χειροτονεῖται ἐπίσκοπος, θεοῦ βουλήσει, καθαρᾷ διανοίᾳ καὶ γυμνῇ τῇ τῆς ἐπιλογῆς συνειδήσει χειροτονείσθω καὶ μηδεὶς ἐμπορευέσθω τὴν ἱερωσύνην ἀγοράζων αὐτὴν τιμήματι· σκοπείσθω γάρ, εἰ καὶ ἄξιος αὐτῆς ἐστιν ὁ λαμβάνων αὐτήν, μὴ πόσον δύναται παρασχεῖν χρυσίον*[8]. *ποῖος γὰρ ἂν εἴη τόπος ἀσφαλὴς ἢ ποία αἰτία παραιτητεά, ἐὰν οἱ προσκυνητοὶ ναοὶ τοῦ θεοῦ χρήμασι καταπωλῶνται; τίνα γὰρ ἢ καθαρότητι τρόπων ἢ τίνα ἠσφαλισμένον τῇ πίστει εὑρίσκοιμεν, ἐὰν ἡ τοῦ χρυσοῦ ἱερὰ λιμὸς εἰς τὰ ἐνδόμυχα τὰ προσκυνητὰ εἰσέλθῃ; τί γὰρ λοιπὸν ἀσφαλὲς εἶναι δύναται ἢ ἀμέριμνον, ἐὰν ἡ ἄφθορος ἱερωσύνη χρήμασι διαφθείρηται; παραχωροίτω*[9] *τούτοις ὁ βεβηλὸς τῆς ἀπληστείας πύργος, τῶν ἱερῶν ἀδύτων ἀπωθείσθω τὸ ἀσεβὲς ἀτόπημα. οὕτως ἐγκρατὴς καὶ πρᾶος τὸ ἦθος ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις ἐπιλεγέσθω ἐπίσκοπος, ἵνα πάντα τόπον ἐν ᾧ παραγίνεται τῇ τῆς οἰκείας ζωῆς ἀκεραιότητι καθαροποίῃ. μὴ τιμήματι, ἀλλὰ παρακλήσει ἐγκαταλεγέσθω ἐπίσκοπος· τοσοῦτον ἀφεστηκέναι*

---

1) *ἀποπληροῦν* M. — 2) *δημοσιᾶσαι* M. — 3) *τελευτηκότων* MD^a. — 4) *ἐκεῖνος* M^a vel M^{b}D. — 5) *ἵνα* excidisse videtur. — 6) *δέ* abundat. — 7) *ἅμα εὐσέβιον καί* M. — 8) *χρυσίον* M ad 1, 23. 24. — 9) *παραχωρείτω* M ad 1, 24.

κολακείας ὀφείλει, ἵνα ζητῆται[1] *ὡς ὀφείλων ἀναγκασθῆναι, παρακαλούμενος ἀναχωρείτω, προτρεπόμενος φευγέτω, μόνη ψηφιζέτω ἡ ἀνάγκη τῆς παραιτήσεως. δηλαδὴ γὰρ ἀνάξιός ἐστιν ἱερωσύνης, εἰ μὴ ἄκων χειροτονηθῇ. τοῦτον δέ, ὅστις τὴν ἁγίαν καὶ προσκυνητὴν τοῦ ἐπισκόπου καθέδραν παρενθήκῃ χρημάτων ὑπεισῆλθεν, ἢ ὁ λαβὼν ἐπὶ τὸ ἄλλον χειροτονῆσαι ἢ ἐπιλέξασθαι, κατὰ μίμησιν πουβλίκου ἐγκλήματος ὡσανεὶ βλαβείσης τῆς καθοσιώσεως κατηγορούμενον καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἱερωσύνης ἐκβάλλεσθαι καὶ μηδὲ μόνης ταύτης τῆς τιμῆς στερεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ διηνεκεῖ ἀτιμίᾳ καταδικάζεσθαι ἀποφαινόμεθα*[2]. *ὅποτε γὰρ τὸ ἀτόπημα οὓς μολύνει ὁμοίους ποιεῖ, ὁμοίαν δεῖ καὶ τιμωρίαν αὐτοῖς ἐπακολουθεῖν.*

Cod. 1, 3, 32 (Thalelaei[3]) = Nomoc. 9, 1 p. 534 (MD).

*Πάντας τοὺς οἱουδήποτε ὄντας ἢ μετὰ ταῦτα ἐσομένους τῆς ὀρθοδόξου πίστεως
ἱερέας ἢ κληρικοὺς οἱουδήποτε βαθμοῦ ἢ μοναχοὺς ἐν ταῖς χρηματικαῖς αἰτίαις νομοτεθεῖ
ἡ διάταξις μηδαμῶς εἰς ἐξωτικὸν ἕλκεσθαι δικαστήριον ἐξ ἀποφάσεως οἱουδήποτε μείζονος
ἢ ἥττονος δικαστοῦ, μηδὲ τὴν ἐπαρχίαν ἢ τὸν τόπον ἐξιέναι ἐν ᾧ διάγει. μηδεὶς γὰρ
αὐτῶν, φησί, τὴν ἐκκλησίαν ἢ τὸ μοναστήριον αὐτοῦ καταλιμπάνειν ἀναγκαζέσθω διὰ τῆς
ἐλεεινῆς ἀνάγκης, ἀλλὰ παρὰ τοῖς ὀρδιναρίοις δικασταῖς, τουτέστι παρὰ τοῖς ἄρχουσι τῶν
ἐπαρχιῶν, ἐν οἷς διάγουσι τόποις καὶ ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ὑπηρεσίαις πειθαρχοῦσι, πάσας
τὰς τῶν ἐναγόντων αὐτοῖς ὑποδεχέσθωσαν ἐναγωγάς, ἵνα ἐν ταῖς ὥραις καὶ τοῖς χρόνοις, ἐν
οἷς σχολάζουσιν ἐκ τῆς θορυβώδους τῶν πραιτωρίων παραμονῆς, πρὸς τὰς ἑαυτῶν ἐκκλησίας
καὶ τὰ μοναστήρια ὑποστρέφοντες τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς διὰ τῶν εὐχῶν θεραπεύσωσι*[4] *καὶ
εὐχερῶς ἐκ τοῦ πλησίον τοῖς ἁγίοις θυσιαστηρίοις δουλεύωσιν, ἐν ταῖς ἑαυτῶν οἰκίαις καὶ ταῖς*
§ 1. *ἑστίαις διατρίβοντες. ἐν τῇ βασιλίδι πόλει εὑρισκομένους ἐπισκόπους καὶ κληρικοὺς οἱουδήποτε
βαθμοῦ καὶ μοναχοὺς διὰ οἱανδήποτε αἰτίαν οὐ*[5] *βούλεται παρ' ἄλλῳ τινί ποτε ἐνάγεσθαι, εἰ
μὴ παρὰ τοῖς ἐπάρχοις τῶν πραιτωρίων. ἐκεῖ γὰρ καὶ τιμῆς ἀξιοῦνται καὶ συνηγόρων εὐπο-*
§ 2. *ροῦσι, ταῖς δικαιολογίαις ὑπερεκχεομένων. ὅταν δὲ ἐν ἐπαρχίᾳ ἐκ διαλαλιᾶς τῶν ἀρχόντων
ὑπομιμνήσκωνται ὀρθόδοξοι ἢ ἱερεῖς ἢ κληρικοὶ*[6] *ἢ μοναχοὶ ἐξ οἰκείων αἰτιῶν ἢ συναλ-
λαγμάτων, μηδένα ἄλλον ἐγγυητὴν ἀπαιτείσθωσαν, εἰ μὴ τὸν τῆς ἐκκλησίας ἔκδικον ἢ τὸν
οἰκονόμον, ἵνα μὴ ἄπληστος ὢν ὁ ἐκβιβαστὴς καὶ ἐξωτικὸν ἐγγυητὴν ἀπαιτῶν ἀναιτίως*
§ 3. *αὐτοὺς ζημιώσῃ. οἱ δὲ ἐν τῇ βασιλίδι πόλει ἐξ οἱασδήποτε ἐπαρχίας εὑρισκόμενοι ἱερεῖς
ἢ οἰκονόμοι ἢ ἐκκλησιέκδικοι ἢ οἱοιδήποτε κληρικοὶ παρὰ μόνοις μὲν ἐναγέσθωσαν τοῖς
ἐπάρχοις καὶ ἐν ταῖς ἰδίαις καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ὑποθέσεσιν, ἐγγυητὴν δὲ μηδένα
ἀπαιτείσθωσαν, ἀλλ' ἢ ἀλλήλους ἐγγυάσθωσαν ἢ ὁμολογίας ἐνυποθήκου καὶ νομίμης*
§ 4. *γινομένης καὶ ὑποθήκην τῶν ἰδίων αὐτῶν οὐσιῶν ἐχούσης, ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς δίκαις
μόνοι οἱ οἰκονόμοι ἐναγέσθωσαν, οὓς ἂν ὁ ἐπίσκοπος προχειρίσεται· παρ' οὐδενὸς γὰρ
ἄλλου δεῖ τὸν οἰκονόμον καθίστασθαι, ἐναγόμενος δὲ τὸν τῆς ἐκκλησίας ἔκδικον παρεχέτω*
§ 4^a^. *ἐγγυητὴν καὶ μηδένα ἕτερον. ἐκβιβαστὴς δὲ μὴ ὢν ὀρθόδοξος κατὰ ἐπισκόπου ἢ κληρικοῦ
μὴ κομπλευέσθω*[7]. *ἀλλ' αὐτῷ*[8] *τὴν ἀρχὴν μηδὲ κομπλευέσθωσαν. ἐὰν δὲ στρατεύσηται
καὶ κομπλευθῇ κατὰ ὀρθοδόξου ἐπισκόπου ἢ κληρικοῦ οἱουδήποτε βαθμοῦ, κεφαλικῶς*

---

1) *ζητεῖται* M ad 1, 6. 24. — 2) *ἰδοῦ ξένον εἶδος ἀτιμίας* inserit M. — 3) *ἔχει δὲ κατὰ ῥῆμα οὕτως* Nomoc. — 4) *θεραπεύουσι* M. — 5) *οὐ* om. D[a]. — 6) *κληρικοὶ ἢ ἱερεῖς* M. — 7) *κομπευέσθω* MD. — 8) *αὐτό* M.

§ 5. *τιμωρείσθω*[1]. *ὀρθόδοξος δὲ ὢν ὁ ἐκβιβαστὴς ἀπὸ μὲν ἀποφάσεως ἥττονος δικαστοῦ*
ἐκβιβάζων ἥμισυ νόμισμα λαμβανέτω σπόρτουλον καὶ μηδὲν πλέον ἐλπιζέτω ἢ ἐπιχειρείτω
λαμβάνειν· ἐξ ἀποφάσεως δὲ τῶν ἐπάρχων ἐκβιβάζων ἐν ἐπαρχίαις δύο νομίσματα λαμ-
βανέτω, ἐν τῇ βασιλίδι δὲ ἐκβιβάζων ὁ ἐπαρχικὸς κληρικὸν ἓν μόνον νόμισμα λαμβανέτω
§ 6. *ἐπὶ οἱᾳδήποτε τινὶ*[2] *ποσότητι. μηδεμίαν δὲ ὕβριν ἢ ἐν λόγοις ἢ ἐν σώματι ἐπαγέτω*[3]
τοῖς κληρικοῖς ὁ ἐκβιβαστής· ἐὰν δὲ ἐπαγάγῃ, καὶ ἀποζωννύσθω τῆς στρατείας αὐτοῦ καὶ
§ 7. *δημευέσθω καὶ ἐσχάτῃ περιπιπτέτω τιμωρίᾳ. τὰ προνόμια πάντα τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν*
καὶ τῶν ξενοδοχείων καὶ τὰ γενικῶς καὶ τὰ ἰδικῶς αὐτοῖς δεδομένα διηνεκῶς φυλαττέσθω, καὶ
μηδεὶς ἢ τοὺς ἱερέας ἢ τοὺς κληρικοὺς τοὺς ἐν οἱῳδήποτε βαθμῷ ἢ μοναχοὺς ἢ τοὺς ἐν
τοῖς πτωχείοις ἢ ξενοδοχείοις ἀφωρισμένους ἐξτραορδιναρίαις λειτουργίαις ὑποβαλλέτω·
τὰς γὰρ τοιαύτας ἐπιζημίους λειτουργίας εἰ ἄλλοις πολλοῖς παρεχωροῦμεν[4], *πολλῷ δικαιό-*
§ 8. *τερόν ἐστι τοῖς μακαρίοις τούτοις προσώποις παραχωρεῖν αὐτάς. ἵνα δὲ μήτις ἐκ τῆς*
οἰκείας κερδάνῃ προπετείας καὶ ἵνα τῶν ἀναισχύντων συκοφαντῶν ἡ τόλμα χαλινωθῇ, θεσπίζομεν τὸν ἢ παρὰ τοῖς ἐπάρχοις ἢ παρὰ ἄρχοντι ἐπαρχίας αἰτιασάμενον ἐπίσκοπον ἢ κληρικὸν ἢ μοναχὸν ἢ τοὺς λοιποὺς, ὧν ἐμνημόνευσε, καὶ ἀποδειχθέντα συκοφάντην πάντα καταβάλλειν τὰ ἀναλώματα, ὅσα ἐν ὅλῃ τῇ δίκῃ ἐδαπανήθη, ἵνα κἂν τούτῳ τῷ[5] *φόβῳ πάσης κατ' αὐτῶν συκοφαντίας ἀπέχοιντο.*

Σὺ δὲ ἴσθι, ὅτι παρὰ τῆς οθ', πγ' καὶ ρκγ' νεαρᾶς κάλλιον ἐτυπώθη τὰ τῆς διατάξεως, καὶ μηδὲ ἐκεῖνό σοι ἐναντιωθῇ τῷ τὴν κε' διάταξιν λέγειν μὴ ἀπαιτεῖσθαι τὸν οἰκονόμον ἐγγύας· ἐκεῖ γὰρ περὶ πραγμάτων ἰδίων ἐναγόμενον αὐτὸν θεματίζει, ἐνταῦθα δὲ περὶ ἐκκλησιαστικῶν.

Cod. 1, 3, 36 pr. (Thalelaei?) = Nomoc. 11, 3 p. 595 (MDA).

Οἱ ἐναπόγραφοι γεωργοὶ κατὰ τὴν παλαιὰν διάταξιν μὴ ἄλλως χειροτονείσθωσαν κληρικοί, εἰ μὴ κατὰ γνώμην καὶ ἐπιτροπὴν τοῦ δεσπότου τοῦ κτήματος, οὗτινός εἰσιν ἐναπόγραφοι· εἰ δὲ μὴ οὕτως[6] *χειροτονηθείησαν, μηδεμίαν ἰσχὺν ἐχέτω ἡ χειροτονία, ἀλλὰ τοῖς τῶν κτημάτων δεσπόταις τοῖς μὴ συναινέσασιν ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ*[7] *ἐξέστω πάντα πράττειν ἐπ' αὐτοῖς, ὅσα καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ἐναπογράφοις ἔξεστι πράττειν. τὰ δὲ αὐτὰ κρατείτω καὶ ἐπὶ τῶν ἐναπογράφων τῶν γενομένων μοναχῶν· καὶ οὗτοι γὰρ εἰ μὴ κατὰ γνώμην τοῦ δεσπότου τῆς κώμης ἐμόνασαν, ἔξεστι τῷ δεσπότῃ*[8] *τοῦ κτήματος ἀφέλκειν αὐτοὺς ἐκ*[9] *τοῦ μοναστηρίου.*

Cod. 1, 3, 36 § 1 (Thalelaei?) = Nomoc. 1, 36 p. 480 (MD).

Δοῦλοι δὲ ἀπὸ παντὸς βαθμοῦ κληρωτικοῦ κωλύσθωσαν, τουτέστι μηδὲ συναινούντων τῶν δεσποτῶν χειροτονείσθωσαν κληρικοί· εἰ γὰρ ὅλως ὁ δεσπότης τοῦ δούλου βούλεται αὐτὸν χειροτονηθῆναι, ἐλευθερούτω πρότερον αὐτὸν καὶ τότε χειροτονείσθω.

Cod. 1, 3, 37 (Thalelaei?) = Nomoc. 11, 3 p. 595 (MDA).

Οἱ δοῦλοι μοναχοὶ ἀκωλύτως γίνονται, εἰδότων τῶν δεσποτῶν καὶ ὅτι συναινοῦντες τοῖς δούλοις μοναχοῖς γινομένοις τῆς ἐπ' αὐτοῖς δεσποτείας γυμνοῦνται. μέχρι δὲ τοσούτου γυμνοῦνται[10], *ἕως ὅτε τοῖς μοναστηρίοις ἐπιμένουσιν*[11] *οἱ δοῦλοι· εἰ γὰρ δοῦλος γνώμῃ*

---

1) *τιμωρείσθωσαν* D. — 2) *οἱᾳδήτινί ποτε* M. — 3) *ἐπαγαγέτω* M. — 4) *παραχωροῦμεν* M. — 5) *τῷ* om. libri. — 6) *οὕτω* D^b^A. — 7) *ἀλλὰ τοῖς . . . χειροτονίᾳ* om. M. — 8) *δεσπότῃ* om. M. — 9) *ἀπό* A. — 10) *γυμνοῦται* D. — 11) *ἐμμένωσιν* A.

τοῦ δεσπότου μονάσας ἐγκαταλείψει τὸν μοναχικὸν βίον καὶ εἰς ἄλλην μετέλθοι πολιτείαν, ἐπαναλαμβανέτω τὴν κατ' αὐτοῦ ἐξουσίαν ὁ δεσπότης καὶ τῷ ζυγῷ τῆς δουλείας αὐτὸν ὑποβαλλέτω.

Cod. 1, 3, 40 (Thalelaei?) = Nomoc. 8, 13 (D).

Τῇ ἀνακεφαλαιουμένῃ νομοθεσίᾳ οὐ μόνον τοῖς τυχοῦσι δικασταῖς τῶν ἐπαρχιῶν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐκδίκοις τῶν ἐκκλησιῶν τῆσδε τῆς λαμπρᾶς πόλεως, ὅπερ αἰσχρότατον ἐμφανίζεσθαι τὰς ἐσχάτας τῶν τελευτησάντων βουλήσεις τῷ γένει ἐνέσκηψε, παραινοῦντες θεσπίζομεν, μὴ τοῦ πράγματος καθάψοιντο, ὅπερ οὐδενὶ παντελῶς τῶν ἁπάντων κατὰ τὰς τῶν διατάξεων κελεύσεις ἤπερ τῷ τῶν κήνσων μαγίστρῳ ἁρμόζει. ἀπεικὸς γὰρ καὶ τοῖς κληρικοῖς ἐστι μενοῦνγε καὶ ἐπονείδιστον, ἐὰν ἐμπείρους ἑαυτοὺς βουληθῶσι τῶν διατάξεων εἶναι τῶν ἔξω. ὑποβάλλεται τοῖς προπετέσι τούτου τοῦ θεσπίσματος ποινὴ ν' λιτρῶν χρυσίου.

Cod. 1, 3, 48 (Thalelaei?) = Nomoc. 2, 1 p. 494 (MD).

Εἴ τις ἂν πρὸς τὸ ἐκκλῖναι τὸν Φαλκίδιον νόμον βουληθείη πᾶσαν τὴν ἰδίαν οὐσίαν
ὑπὲρ ἀπολυτρώσεως αἰχμαλώτων καταλεῖψαι καὶ αὐτοὺς τοὺς αἰχμαλώτους γράψῃ κληρο-
νόμους, μὴ δοκείτω οἱονεὶ ἀδήλοις προσώποις τοῖς ἐνστάτοις κληρονόμοις ἀπολιπὼν
ἀφανίζειν[1] τὸ ἴδιον δικαίωμα· θεσπίζομεν γὰρ τὴν τοιαύτην διάταξιν τῆς εὐσεβοῦς
§ 1. γνώμης ἰσχύειν καὶ μὴ εἶναι ἀποβεβλημένην. ἀλλὰ καὶ ἐὰν πτωχούς τινας γράψῃ κληρο-
νόμους καὶ οὐχ εὑρεθῇ ὡρισμένον πτωχεῖον ἢ ὡρισμένης ἐκκλησίας πτωχοί, περὶ ὧν ὁ
διαθέμενος ἐμνήσθη, ἀλλ' οὕτως ἀδήλῳ προσηγορίᾳ πτωχοὶ ὀνομασθῶσι κληρονόμοι ἔνστατοι,
§ 2. ὁμοίῳ τρόπῳ καὶ τὴν τοιαύτην διάταξιν ἰσχύειν. καὶ εἰ μὲν αἰχμαλώτους γράψῃ κληρο-
νόμους, τῆς πόλεως, ἐν ᾗ ὁ διαθέμενος τὴν κατοικίαν ἔθαλπε καὶ διάγειν ἐγνωρίζετο, ὁ
ἐπίσκοπος καὶ ὁ οἰκονόμος[2] τὴν κληρονομίαν ἀναλαμβανέτωσαν καὶ ἐκ παντὸς τρόπου
ὑπὲρ ἀπολυτρώσεως αἰχμαλώτων προχωρείτω ἡ[3] κληρονομία, εἴτε διὰ τῆς ἐτησίου προσ-
όδου εἴτε κατὰ πρᾶσιν κινητῶν ἢ αὐτοκινήτων πραγμάτων οὖσα καὶ μηδενὶ παντελῶς ἐκ
τούτου κέρδους[4] ἢ τῷ ἐπισκόπῳ ἢ τῷ οἰκονόμῳ ἢ τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ περιλιμπανομένου[5].
εἰ γὰρ διὰ τοῦτο ἀπὸ τοῦ ἰδίου κληρονόμου ἀπέστη, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ Φαλκιδίου εἰσαχθῇ,
πῶς παραδεκτέον τοῦτο, ὅπερ ἐν τῷ ἱερῷ ἦλθεν, ἵνα διὰ τὸν Φαλκίδιον ἢ ἄλλην πρό-
§ 3. φασιν ἐλλαττωθῇ; ὅπου δὲ ἀδήλως ἐγράφησαν κληρονόμοι πτωχοί, ἐκεῖ τὸν ξενῶνα τῆς
αὐτῆς[6] πόλεως τὴν κληρονομίαν λαμβάνειν καὶ διὰ τοῦ ξενοδόχου εἰς τοὺς ἀρρώστους
γίνεσθαι τῆς οὐσίας τὴν διανομήν, καθάπερ ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις διεταξάμεθα, ἢ διὰ τῆς
προσόδου τῶν ἐτησίων καρπῶν ἢ κατὰ πρᾶσιν τῶν πραγμάτων ἢ[7] κινητῶν ἢ
αὐτοκινήτων, ἵνα ἐκ τούτων τῶν[8] πραγμάτων ἀκίνητα ἀγορασθῶσι καὶ ἡ ἐνιαυσιαία
διατροφὴ τοῖς ἀρρώστοις προέλθοι. τίς γὰρ πτωχότερός ἐστιν ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων,
οἵτινες καὶ ἐν ἀπορίᾳ κεκράτηνται καὶ εἰς τὸν ξενῶνα κατάκεινται καὶ τοῖς ἰδίοις σώμασιν
§ 4. ἀσθενοῦντες τὴν ἀναγκαίαν τροφὴν ἑαυτοῖς οὐ δύνανται περιποιεῖν; ἄδεια δὲ παντὶ
τρόπῳ διδόσθω[9] καὶ ἐν τῷ προτέρῳ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ εἴδει[10] καὶ τὰς ἀγωγὰς κινεῖν καὶ
τὰ χρέα ἀπαιτεῖν, ἵνα εἰς τοὺς ἀρρώστους καὶ τοὺς αἰχμαλώτους καταναλωθῶσιν· εἰ γὰρ

---

1) ἀφανίζει M. — 2) κληρονόμος libri. — 3) προχωρείτωσαν (om. ἡ) D. — 4) ἐκ τοῦ κέρδους D, ἐκ τούτου κέρδος M. — 5) περιλαμπανομένου M. — 6) αὐτῆς om. M. — 7) ἢ om. D. — 8) τῶν om. libri. — 9) δεδόσθω libri. — 10) ἤδη libri. —

αὐτοῖς τὸ τῶν κληρονόμων δίκαιον καὶ ὄνομα δεδώκαμεν, ἄνευ μέντοι τοῦ κέρδους
τοῦ Φαλκιδίου νόμου, ἀναγκαῖόν ἐστιν αὐτοὺς[1] καὶ τὰ χρέα εἰσπράττειν καὶ τοῖς
§ 5. δανεισταῖς ἀποκρίνεσθαι. εἰ δὲ πλείονες ἐν τῇ πόλει ξενῶνες ἢ πτωχεῖά εἰσιν, μὴ
ἄδηλος δοκείτω τῶν χρημάτων ἡ δωρεά· τηνικαῦτα γὰρ ἐκείνῳ τῷ ξενῶνι καὶ τῷ πτωχείῳ,
ὅστις πτωχότερος εἶναι γνωρίζεται, τὰ αὐτὰ πράγματα ἢ τὰ χρήματα προσκυρούσθω.
τούτων δηλονότι ἐρευνωμένων παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου τῶν τόπων ἐπισκόπου[2] καὶ τῶν
§ 6. ὑπ᾽ αὐτὸν καταλεγομένων κληρικῶν. εἰ δὲ μηδεὶς ξενὼν ἐν τῇ πόλει εὑρεθῇ, τηνικαῦτα
κατὰ τὸν περὶ τῶν αἰχμαλώτων νόμον ὁ τῶν καιρῶν οἰκονόμος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἢ ὁ
ἐπίσκοπος τὴν κληρονομίαν λαμβανέτω καὶ ἐκτὸς τοῦ Φαλκιδίου λόγου τοῖς ἐν τῇ πόλει
πενεστέροις οὖσιν ἢ παντελῶς προσαιτοῦσιν ἢ ἄλλας τινὰς ἀπορίας ὑφισταμένοις[3] τὰ
§ 7. αὐτὰ χρήματα διανεμέτω. καὶ ταῦτα μὲν πάντα χώραν ἐχέτω ἃ θεσπίζομεν, ὅτε οὐχ
ὡρισμένοι ξενῶνες ἢ ὡρισμένα πτωχεῖα ἢ ὡρισμέναι ἐκκλησίαι παρὰ τοῦ διαθεμένου
ὠνομάσθησαν, ἀλλ᾽ ἄδηλός ἐστιν ἡ αὐτοῦ ἔννοια. εἰ δὲ εἰς πρόσωπον ὡρισμένον ἢ εἰς
ὡρισμένον εὐαγέστατον οἶκον ἀπέβλεψεν, αὐτῷ μόνῳ τὴν κληρονομίαν ἢ τὸ λεγάτον
§ 8. ἁρμόζειν θεσπίζομεν, μηδ᾽ ἐν τούτῳ τῷ μέρει Φαλκιδίου εἰσαγομένου. ἐν πᾶσι δὲ
τούτοις τοῖς θέμασιν, οἱ τῶν ἱερῶν πραγμάτων ὑπηρέται τὰς οὐρανίους ἀγανακτήσεις
προσδοκάτωσαν, ἐὰν οἱονδήποτε κέρδος ἐκ τῆς τοιαύτης διοικήσεως ἑαυτοῖς προσπορί-
σωσιν, ἢ ἐὰν τοῦτο τολμηθῆναι παρ᾽ ἄλλων ἀνάσχωνται καὶ οὐ βαρυτάτῃ ποινῇ καὶ
ὀλεθρίῳ ὅπερ προπετῶς γέγονε σπεύσωσι[4] διορθώσασθαι.

Cod. 1, 3, 50 (Thalelaei?[5]) = Nomoc. 9, 1 p. 537 (MD).

Εἴ τις ἐν τῷ συγγράφειν συμβόλαια ἑαυτὸν ὁμολογήσει μὴ κεχρῆσθαι παραγραφῇ[6] διὰ τὸ τῆς ἱερωσύνης προνόμιον[7]; θεσπίζομεν μὴ ἐξεῖναι αὐτῷ τὰ ἴδια σύμφωνα παρερχομένῳ καὶ συναλλάττοντι ἀπαιτεῖν[8], κατὰ τὸν κανόνα τοῦ ἀρχαίου νόμου τὸν λέγοντα πάντας ἄδειαν ἔχειν τοῦ τῶν ὑπὲρ ἑαυτῶν εἰσαχθέντων καταφρονεῖν. ὃν γενικὸν νόμον ἐν πᾶσι θέμασι κατέχεσθαι θεσπίζομεν τοῖς μήτε ἀποφάσει δικαστικῇ μήτε συναινέσει φιλικῇ διαλυθεῖσιν.

Cod. 1, 3, 51 (Thalelaei?) = Nomoc. 8, 13 p. 529 (MD).

Γενικῶς θεσπίζομεν πάντας τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, ἔτι δὲ πρεσβυτέρους
καὶ[9] διακόνους καὶ ὑποδιακόνους καὶ ἐξαιρέτως τοὺς μοναχούς, κἂν μὴ ὦσιν ἱερεῖς, ἀλει-
τουργησίαν αὐτῷ τῷ νόμῳ πάντας ἔχειν ἐπιτροπῆς εἴτε ἐκ διαθήκης εἴτε νομίμου εἴτε
παρ᾽ ἄρχοντος δοθείσης· καὶ οὐ μόνον ἐπιτροπῆς εἶναι ἀπείρους αὐτούς, ἀλλὰ καὶ κουρα-
τωρείας, οὐ μόνον ἐφήβων καὶ ἀνήβων, ἀλλὰ καὶ μεμηνότων καὶ ἀλάλων καὶ κωφῶν καὶ
ἄλλων προσώπων, οἷς ἐπίτροποι καὶ κουράτωρες παρὰ τῶν παλαιῶν νόμων δίδονται.
§ 1. αὐτοὺς μέντοι τοὺς κληρικοὺς καὶ μοναχοὺς τὴν τοιαύτην ἔχειν φιλοτιμίαν θεσπίζομεν,
οἵτινες εἰς τὰς[10] ἁγίας ἐκκλησίας ἢ μοναστήρια[11] παρεδρεύουσι μὴ ῥεμβόμενοι μήτε περὶ
τὰς θείας λειτουργίας ῥαθυμοῦντες, ἡνίκα διὰ τοῦτο ταύτην τὴν εὐεργεσίαν αὐτοῖς[12] συγ-
χωροῦμεν, ἵνα τὰ ἄλλα πάντα καταλιπόντες ταῖς τοῦ παντοδυνάμου θεοῦ λειτουργίαις[13]

---

1) αὐτοῖς M. — 2) ἐπισκόπων D. — 3) ὑφισταμένους M. — 4) σπεύσουσι M. — 5) ἔχει δὲ τὰ τῆς διατάξεως ἐν τῷ πλάτει οὕτως Nomoc. — 6) παράγραφος M secundum Pitra. — 7) προοίμιον M secundum Pitra. — 8) παρερχομένῳ συναλλάττοντα ἀπατᾶν scribendum uidetur. — 9) καί om. D. — 10) τάς om. M. — 11) μοναστηρίοις M. — 12) αὐτοῖς τήν εὐεργεσίαν M. — 13) λειτουργίαν M. —

§ 2. *προσκολλῶνται. καὶ τοῦτο οὐ μόνον ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ ἢ ἐν ταύτῃ τῇ*[1] *βασιλίδι πόλει, ἀλλ' ἐν πάσῃ τῇ γῇ, ἐν ᾗ ἂν τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα σεβάζεται, κατέχειν θεσπίζομεν.*

Cod. 1, 4, 2 (Thalelaei?) = Nomoc. 9, 1 p. 537 (MD).

Ἐὰν κληρικὸς πρὸ τελείας ἀποφάσεως χάριν ματαίας ὑπερθέσεως πρὸς ἐκκλήτου βοήθειαν ἔλθῃ, πρόστιμον ν' λίτρας ἀργυρίου, ὅπερ κατὰ τοῦ οὕτως ἐκκαλεσαμένου γενικῶς θεσπίζει ἡ διάταξις, ἀναγκαζέσθω ἀποτιννύναι. τοῦτο δὲ οὐ τῷ φίσκῳ[2] *τῷ ἡμετέρῳ βουλόμεθα προσελθεῖν, ἀλλὰ πτωχοῖς πιστῶς ἐπιμερίζεσθαι.*

Cod. 1, 4, 4 (Thalelaei?) = Nomoc. 11, 12 p. 598 (MD).

Αἱ μιμάδες καὶ αἱ θυμελικαί, αἵτινες ἐν θεάτρῳ ἐκ τοῦ ἰδίου σώματος πόρον ποιοῦσι, δημοσίως τῷ σχήματι τῶν παρθένων τῶν τῷ θεῷ ἀφιερωμένων μὴ κεχρήσθωσαν[3].

Cod. 1, 4, 7 (Thalelaei *κατὰ πόδας*[4]) = Nomoc. 9, 1 p. 537 (MD).

Ἐάν τινες ἐκ συναινέσεως παρὰ τοῦ θείου νόμου τοῦ[5] *ἐπισκόπου δικάζεσθαι βουληθῶσι, μὴ κωλυέσθωσαν, ἀλλ' ἀποπειραθῶσιν ἐκείνου, ἐν πολιτικῇ μόνῃ πραγματείᾳ*[5a],
§ 1. *δικαστικῷ ἔθει προκαθιζομένου ἑκουσίως τῆς κρίσεως. ἥτις αὐτοῖς οὐ δυνήσεται ἀποστῆναι, (οὐδὲ γὰρ ὀφείλει) ὅπερ τοῖς προρρηθεῖσι δικαζομένοις δικαστήριον προῆλθε καὶ ἐκ προαιρέσεως καὶ συναινέσεως συνέστη*[6].

Cod. 1, 4, 8 (Thalelaei?) = Nomoc. 9, 1 p. 537 (MD).

Ἡ τοῦ ἐπισκόπου κρίσις ἔστω δεκτὴ πᾶσιν, οἵτινες ἀκούειν παρὰ τῶν ἱερέων ἕλωνται, καὶ τὴν ὑπ' ἐκείνου κρίσιν τετιμημένην εἶναι, δι' ἣν ταῖς ὑμετέραις ἀναφέρειν ἀναγκαῖόν ἐστι ἐξουσίαις, καθ' ὧν οὐκ ἔξεστιν ἐκκαλεῖσθαι, κατὰ τῶν ἀρχόντων τὰ ὀφφίκια κρατούντων, ἵνα μὴ εἴη ἀνίσχυρος ἡ τοῦ ἐπισκόπου κρίσις, καὶ τὸ πέρας ὅπερ τοῖς δικαζομένοις ἀπονέμεται[7].

Cod. 1, 4, 10 = Nomoc. 3, 2 p. 502 (V) et 12, 2 p. 602 (D[8]).

Οἱ μαθηματικοὶ τὰς οἰκείας βίβλους ἐπ' ὄψεσι τῶν ἐπισκόπων καιέτωσαν, οὕτωτε τῇ ὀρθοδόξῳ θρησκείᾳ παραδιδόσθωσαν μηδεμίαν[9] *ἐπανόδου πρὸς τὴν οἰκείαν πλάνην*
§ 1. *ἐλπίδα φυλάττοντες. μὴ ἀνεχόμενοι δὲ καὶ τῆς Ῥώμης αὐτῆς καὶ τῆς ἐν ἑκάστῃ πόλει διαγωγῆς ἐκβληθήσονται. εἰ γὰρ μετὰ ταῦτα*[10] *ἢ ἐν πόλει φανῶσιν ἢ ἐν ταῖς πόλεσι*[11] *ἑαυτῶν χρώμενοι διδασκαλίαις, ἐξοριζέσθωσαν.*

Cod. 1, 4, 13 (Thalelaei[12]) = Nomoc. 9, 1 p. 537 (MD).

Εἴ τις τὸν οἰκονόμον τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν ὑπὸ τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως ἢ περὶ ἐκκλησιαστικῆς δίκης ἢ περὶ ἰδίας αὐτοῦ τοῦ οἰκονόμου βούλεται πρὸς τὸ δικαστήριον ἑλκύσαι ἢ τὸν οἱονδήποτε κληρικόν, παρὰ τῷ μνημονευθέντι μακαρίῳ ἐπισκόπῳ τὴν δίκην λεγέτω. οὗτος γὰρ δικάζων καὶ πίστιν καθαρωτάτην φυλάξει τοῖς δικαζομένοις, ἱερέως ἅμα καὶ δικαστοῦ τρόπον ἐνδυόμενος. οὕτως μέντοι,

---

1) *τῇ* om. libri. — 2) *φίσιν* D. — 3) *τῶν παρθένων τῶν τῷ θε* et *χρήσθωσαν* perierunt in M. — 4) *τὰ τῆς διατάξεως ῥήματα* Nomoc. — 5) *τοῦ* del. Zachariae. — 5a) *χρηματικῇ ὑποθέσει* supra versum ad haec verba adnotat D. — 6) *ἥτις ... συνέστη*] 'quod his obesse non poterit nec debebit, quos ad praedicti cognitoris examen conventos potius afuisse quam sponte venisse constiterit' Codex. — 7) *κατὰ τῶν ... ἀπονέμεται*] 'per iudicum quoque officia, ne sit cassa episcopalis cognitio, definitioni executio tribuatur' Codex. — 8) extat hoc loco etiam in MV, sed de neutrius libri lectione constat. — 9) *μηδεμίας* V. — 10) pro *τῆς ἐν ἑκάστῃ ... ταῦτα* in V est *τῆς ἑκάστης πόλεως εἰ.* — 11) *πόλεσι* om. D. — 12) *ἔχει δὲ οὕτω ἡ διάταξις* Nomoc.

εἰ βούλεται ὁ ἐνάγων παρὰ τῷ ἐπισκόπῳ τὴν δίκην εἰπεῖν· εἰ γὰρ ἀπαρέσκεται τῇ τοῦ ἐπισκόπου κρίσει, οὐδένα ἄκοντα ἢ ἐπὶ ἐκκλησιαστικῇ δίκῃ εἴτε ἐπὶ τῇ κατὰ κληρικῶν ἁρμοζούσῃ χρὴ ἕλκεσθαι πρὸς τὴν τοῦ ἐπισκόπου ἀκρόασιν.

Cod. 1, 4, 34 § 3. 4 = Nomoc. 9, 27 p. 559 (Vatic. 1981).

Ἐὰν πρεσβύτερος ἢ διάκονος ἢ ὑποδιάκονος ἢ ἀναγνώστης καὶ πᾶς ἄλλος οἱοσδήποτε εὐλαβοῦς σχήματος καθεστὼς φανείη κυβεύων ἢ κοινωνῶν τοῖς κυβεύουσιν ἢ θεωρῶν ἐμπαθῶς τὴν τοῦ ἱπποδρομίου θέαν ἢ συνθήκας παίζειν δι' ἑαυτοῦ ἢ δι' ἑτέρου τινὸς ἢ κυνήγιον ἢ θέατρα ἢ εἰς οἱανδήποτε τοῦ θεωρῆσαι χάριν παραγενέσθαι, καὶ προσαγγελθείη τῷ ἐπισκόπῳ, ἐπιμελῶς ζητείσθω ἡ τούτου κατηγορία, μαρτυρίου δὴ[1] παραγινομένου καὶ τοῦ πράγματος σὺν ἀκριβείᾳ κατεξεταζομένου, προκειμένων τῶν ἁγίων λογίων. καὶ ἐὰν σαφῶς ἀποδειχθείη, κωλυέσθω μὲν τῆς ἱερατικῆς λειτουργίας ἢ πάσης εὐλαβοῦς ὑπουργίας ἧς μετέχει ὁ ταῦτα ἡμαρτηκὼς καὶ γινέσθω ὑπὸ κανονικὸν ἐπιτίμιον ἐπὶ ῥητόν τινα χρόνον· καὶ εἰ μὲν νηστείᾳ καὶ εὐχαῖς καὶ κλαυθμῷ φανείη καταγνοὺς ἑαυτόν, συγχωρείσθω ἑαυτοῦ ἁμάρτημα· εἰ δὲ μετὰ τὸ ἐπιτίμιον μὴ ἀνανήψας πρὸς βελτίονα μεταθείη βίον, τότε καθαιρείσθω καὶ παραδιδόσθω τῇ βουλῇ τῆς ἰδίας πόλεως.

Cod. 1, 5, 2 = Nomoc. 12, 2 p. 600 (MDV).

Πᾶσαι αἱ ἀπηγορευμέναι τοῖς νόμοις καὶ ταῖς διατάξεσιν αἱρέσεις διηνεκῶς ἠρεμείτωσαν καὶ μηδεὶς τὰ βέβηλα διδασκέτω ἢ μανθανέτω μηδὲ ἐπισκόπων[1a] αἱρετικῶν, ἀλλὰ μηδὲ ὑπηρέτας χειροτονείτω χειροτονίαν οὐκ ἔχων, μηδὲ κατὰ ἀρχόντων γνώμην. αἱρετικὸς δὲ πᾶς, ὃς καὶ μικρῷ[2] ὑποδείγματι παρὰ τὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας δόγμα ἢ τῆς εὐθείας ἐφάνη τραπείς[3].

Cod. 1, 5, 3 = Nomoc. 12, 2 p. 602 (MDV).

Παντὸς ἐκπιπτέτωσαν οἱ αἱρετικοὶ τόπου, εἴτε ἐκκλησίαν αὐτὸν[4] καλοῦσιν, εἴτε
§ 1. *ἕτερόν τι· εἰ δὲ ἰδιωτικός ἐστι, καὶ ἐκδικείτω τοῦτον ἡ ἐκκλησία. ἀλλὰ μηδὲ λιτὰς ἐν νυκτὶ ἢ ἐν ἡμέρᾳ ἢ ἑτέρας ἐπιτελείτωσαν[5] συνόδους. τῆς μὲν τοῦ ἐπάρχου τῆς πόλεως τάξεως ρ' χρυσίου λίτρας, τῆς δὲ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀρχόντων ν' χρυσίου λίτρας καταβαλλούσης, εἰ[6] παρὰ τὰ κελευσθέντα τι συγχωρήσαιεν.*

Cod. 1, 5, 4 = Nomoc. 6, 3 p. 517 (V) et 12, 2 p. 602 (MDV).

Τοὺς Μανιχαίους ἢ Δονατίστας μηδὲν κοινὸν ἀπὸ νόμου ἢ ἔθους τοῖς λοιποῖς ἔχειν ἀνθρώποις ἐπιτρέπομεν, ἀλλὰ καὶ δημοσίῳ κατεχέσθωσαν ἐγκλήματι καὶ δημευέσθωσαν[7] καὶ μηδὲν ἀπὸ δωρεᾶς ἢ τελευταίας βουλήσεως ἢ λαμβανέτωσαν ἢ αὐτοὶ διδότωσαν ἢ ὅλως τι συνάλλαγμα τιθέσθωσαν. ζητείσθω δὲ[8] καὶ μετὰ τελευτὴν τὰ κατ' αὐτῶν, καὶ μηδὲ οἱ παῖδες αὐτῶν[9] διαδεχέσθωσαν τῆς πατρῴας μὴ ἀφιστάμενοι[10] πλάνης· τῆς αὐτῆς τῷ ὑποδεχομένῳ[11] τούτους τιμωρίας ἐπικειμένης. ἀνεύθυνοι δὲ οἱ[12] τούτων ἔστωσαν οἰκέται τῇ ὀρθῇ[13] προσδραμόντες θρησκείᾳ.

Cod. 1, 5, 5 = Nomoc. 6, 3 p. 517 (V) et 12, 2 p. 602 (MDV).

Οἱ εἰρημένοι ἐν τῷ ῥητῷ πάντες αἱρετικοὶ μηδένα τόπον εἰς προσευχὴν ἢ εἰς[14]

---

1) *δέ* liber. — 1a) *ἐπίσκοπος* scrib. — 2) *σμίκρῷ* D. — 3) *παρατραπεὶς* V. — 4) *αὐτῶν τοῦτον* V, deficit M. — 5) *ἐπι- τελείτωσε* D. — 6) *εἰ* om. D. — 7) *δημευέσθω* V ad 6, 3. — 8) *δέ* om. V ad 6, 3. — 9) *αὐτούς* V ad 6, 3. — 10) *ἀφισταμένης* V ad 6, 3. — 11) *αὐτῆς ὑποδεχόμενον* V ad 6, 3. — 12) *ἀνεύθυνοι καί* V ad 6, 3. — 13) *ὀρθοδόξῳ* V ad 6, 3. — 14) *εἰς* om. V ad 6, 3.

σύνοδον ἐχέτωσαν, τῶν Μανιχαίων ἐξαιρέτως καὶ πάσης ἐκβαλλομένων πόλεως. κρατείτωσαν δὲ καὶ οἱ διαφόρως κατ᾿ αὐτῶν εἰσενεχθέντες νόμοι καὶ μηδὲν ἐῤῥώσθω τῶν ἢ [1] δωρουμένων ἢ καταλιμπανομένων τοῖς τόποις οὓς ἐκκλησίας τολμῶσι καλεῖν. ἀλλὰ καὶ ἐκδικείτω τούτους ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία, εἰ μὴ παρὰ γνώμην τοῦ δεσπότου ὁ φροντίζων τοῦ τόπου συνεχώρησε· τότε γὰρ, εἰ μὲν εὐγενής ἐστιν ὁ φροντιστής, δέκα [2] χρυσίου λίτρας καταθήσει ἐξοριζόμενος, εἰ δὲ οἰκέτης, μαστίζεται καὶ ἐξορίζεται. πανέσθω δὲ καὶ τοῦ στρατιώτης εἶναι ὁ αἱρετικός. μηδεμιᾶς παρὰ τὰ διηγορευμένα κρατούσης ἀντιγραφῆς.

Cod. 1, 5, 6 = Nomoc. 3, 2 p. 502 (V) et 12, 2 p. 602 (MDV).

Μηδεὶς τοὺς Νεστοριανοὺς καλείτω Χριστιανούς· ἀλλ᾿ ὥσπερ οἱ Ἀρειανοὶ Πορφυριανοὶ λέγονται, οὕτω καὶ οὗτοι [3] Σιμωνιανοὶ λεγέσθωσαν. καὶ μὴ ἐχέτω τις ἢ ἀναγινωσκέτω ἢ μεταγραφέτω τὰ κατὰ τῶν ὀρθῶν δογμάτων αὐτοῦ συγγράμματα, ἀλλὰ καὶ [4] ἐπιμελῶς ζητήσας καιέτω. φερέσθω δὲ αὐτοῦ μηδὲ ὅλως μνήμη ἐν οἷς περὶ δογμάτων γίνεται λόγος. μηδὲ δεχέσθω τις τοιούτους ἐν οἱῳδήποτε τόπῳ φανερῶς ἢ λαθραίως· τῶν τὰ εἰρημένα παραβαινόντων δημοσιευομένων [5].

Cod. 1, 5, 8 = Nomoc. 3, 2 p. 502 (V) et 12, 2 p. 602 (MD).

Οἱ Ἀπολλιναρισταὶ μὴ ταῖς ἁγίαις τέσσαρσι συνόδοις πειθόμενοι καὶ ὅσοι κατὰ τῆς ἁγίας τῆς ἐν [6] Χαλκηδόνι συνόδου ἢ λεγειν τι ἢ διδάσκειν ἢ συγγράμματα κεκτῆσθαι τολμῶσι, ταῖς εἰρημέναις τῇ παρούσῃ [7] διατάξει τιμωρίαις ὑποβαλλέσθωσαν.

Cod. 1, 5, 12 (Thalelaei?) = Nomoc. 12, 2 p. 602 (MDV).

Οἱ αἱρετικοὶ Μανιχαῖοι μὲν ὄντες ἀποτεμνέσθωσαν ὅλως ἐν τόπῳ φανέντες. οἱ δὲ ἄλλῃ ὁποιᾳδήποτε κρατούμενοι πλάνῃ μὴ στρατευέσθωσαν [8] ἢ [8a] πολιτικὴν ἢ ἔνοπλον στρατείαν, ἀλλὰ μηδὲ ἀξιωματικοὶ γινέσθωσαν ἢ ταξεῶται [9], πλὴν εἰ μὴ κορταλῖνοι [10]. τούτῳ γὰρ καὶ ἐξ ἀνάγκης ὑποκείσθωσαν τῷ βάρει γένους ὄντες τοιούτου. κωλυέσθωσαν δὲ καὶ τοῦ πατέρες πόλεων ἢ ἔκδικοι γίνεσθαι ἢ τοῖς συνηγόροις συντετάχθαι ἢ ὅλως τι μετιέναι πολιτικόν, εἰδότες ὡς, εἴ τινος πειραθεῖεν τῶν προαπηγορευμένων τυχεῖν [11], οὔτε κατὰ σκόπον πράξουσι καὶ πρόστιμον καταθήσουσι λίτρας κ΄. [12] πρὸς τούτοις τῶν ἀπογραφομένων αὐτοὺς ἐν εἰδήσει καταβαλλόντων ν΄ τῷ κόμητι τῶν πριβάτων. ὑπέξελε τῶν εἰρημένων τοὺς Γότθους. γονέων δὲ διαφόρου πίστεως ὄντων καὶ θρησκείας ἐκείνου ἡ γνώμη [13] μᾶλλον κρατείτω τοῦ τὴν ὀρθόδοξον ἐπ᾿ αὐτοῖς αἱρουμένου πίστιν, κἂν εἴη πατὴρ ὁ ἀντιλέγων, μὴ ἐντεῦθεν [14] ἀγανακτῶν τῆς ἀναγκαίας αὐτοὺς στερείτω τροφῆς ἢ τῶν ἄλλων ἀναγκαίων δαπανημάτων. ἀλλὰ καὶ προῖκα διδοὺς ἢ πρὸ γάμου δωρεὰν ὀρθοδόξοις αὐτοὺς συνοικιζέτω προσώποις, μηδεμίαν ἑτέραν ὀργῆς κατ᾿ αὐτῶν προβαλλόμενος πρόφασιν. ἔστω δὲ ἐν φροντίδι τὰ εἰρημένα τῶν τε ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀρχόντων [15] τῶν ἁπανταχοῦ γῆς ἐπισκόπων, ἀναφορᾷ περὶ τῆς ἐκ παραβάσεως κεχρημένων ποινῆς τῶν ῥαθυμούντων περὶ τῶν [16] τῆς ὀρθοδόξου πίστεως διορισθέντων.

Cod. 1, 5, 15 (Thalelaei?) = Nomoc. 12, 2 p. 602 (MDV).

Οἱ Μανιχαῖοι παῖδας μὲν ἔχοντες ὀρθοδόξους ἐπ᾿ αὐτοὺς καὶ μόνους ἐξ ἀδιαθέτου

---

1) ἢ om. libri ad 12, 2. — 2) δέκα om. V ad 6, 3. — 3) αὐτοί V ad 3, 2. — 4) καί om. V ad 3, 2. — 5) δημευομένων D. — 6) ἁγίας τῆς om. V. — 7) παρελθούσῃ D. — 8) πολιτευέσθωσαν V. — 8a) sic Zachariae, μή libri. — 9) ταξιῶται libri. — 10) εὐτελεῖς MV et supra versum D. — 11) τυχεῖν τῶν προαπηγορευμένων V, deficit M. — 12) κ΄ καί D. — 13) ἡ γνώμη om. D, fortasse etiam M. — 14) δέ inserit Zachariae. — 15) καί ins. Zachariae. — 16) τῶν om. libri, suppl. Zachariae.

παραπεμπέτωσαν, μηδενὶ [1] ἑτέρῳ ζῶντες ἢ τελευτῶντες ἐκποιείτωσαν παντελῶς, τῆς αὐτῶν οὐσίας εἰς τὸν δημόσιον περιελευσομένης λόγον.

Cod. 1, 5, 16 (Thalelaei?) = Nomoc. 12, 2 p. 602 (MDV).

Ὁ τὰ Μανιχαίων καταλιπὼν καὶ τῆς εὐσεβοῦς τῶν Χριστιανῶν θρησκείας γενόμενος μηκέτι τῆς παλαιᾶς ἀνάσχοιτο πλάνης ἢ ὅλως τὴν τυχοῦσαν πρὸς τὸν οὕτω πλανώμενον ποιείτω ὁμιλίαν [1a], ἀλλὰ παραχρῆμα τὸν τοιοῦτον παραδιδότω τοῖς ἄρχουσιν ἢ μηνυέτω, τὰς ἐσχάτας ποινὰς ὑφορώμενος, ἃς κἀκεῖνοι ὑφίστανται, εἰ μὴ τοῦτο ποιήσοι. φροντιζέσθωσαν [2] δὲ οἱ ἐν ἀξίαις ἢ στρατείαις ἢ συστήμασιν ὄντες, ὡς ἂν μηδεὶς ἐν αὐτοῖς λανθάνῃ τοιοῦτος· ἀλλὰ φανερούσθωσαν [3] παρ' αὐτῶν τὰς προσηκούσας ἐξ ἀπειθείας ἀναμενόντων ποινάς. [4] πρὸς τούτοις πάντα τὰ [5] Μανιχαίων καιέσθω [6] βιβλία καὶ μηδεὶς αὐτὰ τὴν οἱανδήποτε προβαλλόμενος πρόφασιν ἐχέτω, ἁρμοδίαν [7] καὶ οὗτος ποινὴν εὐλαβοίμενος.

Cod. 1, 5, 20 (Thalelaei?) = Nomoc. 12, 2 p. 602 (MDV) [8].

Πάντες μὲν γενικῶς οἱ αἱρετικοὶ μήτε παρασυνάξεις μήτε παραβαπτίσματα ποιεῖν μήτε τῆς προσκυνητῆς ὅλως ἅπτεσθαι κοινωνίας τολμάτωσαν ἢ τοῖς τῶν ὅρων προνομίοις, ἐφ' οἷς ἔχουσιν ἐργαστήριον [9], κεχρήσθωσαν, τὰς τῶν ἐναντιουμένων τοῖς νόμοις ποινὰς ὑφορώμενοι τοῦ χορηγοῦντος τὸν οἶκον ταῖς προειρημέναις τιμωρίαις ὑποκειμένου. Μοντανισταὶ δὲ ἐξαιρέτως μηδένα τῶν καλουμένων παρ' αὐτοῖς πατριαρχῶν ἢ κοινωνῶν ἢ ἐπισκόπων ἢ πρεσβυτέρων ἢ διακόνων ἐντὸς ἐχέτωσαν Κωνσταντινουπόλεως. κωλυέσθωσαν δὲ ἐντὸς πραγματεύεσθαι τῶν ὅρων αὐτῆς καὶ τὰ ἀσελγῆ συσσίτια ἢ τὰ ἀσεβῆ συμπόσια ποιεῖν ἢ ἀνδράποδα ἐμπορεύεσθαι διὰ τοὺς ὑποκειμένους ἐφ' ἑκάστῳ λογισμούς. μὴ λαμβανέτωσαν δὲ προφάσει τῶν λεγομένων ἀξιωματικῶν τὰ παρὰ τῶν μεγίστων δικαστηρίων καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐξ ἔθους διδόμενα. εἰ δέ τις αὐτοῖς ἄλογον ἀπονέμοι προστασίαν, ι' λίτρας χρυσίου καταβαλλέτω [10], τοῦ ἐπάρχου τῆς πόλεως καὶ τῶν καθ' ἔθνος [11] ἀρχόντων καὶ τῶν πειθομένων τάξεων τὸ παραπλήσιον πρόστιμον ὑφορωμένων, εἰ τῶν διατεταγμένων ἔν τινι ῥᾳθυμήσουσιν.

Cod. 1, 5, 22 (Thalelaei?) = Nomoc. 12, 2 p. 603 (MDV).

Ἡ κωλύουσα τοὺς αἱρετικοὺς διάταξις [12] ἀπὸ τελευταίας τι λαμβάνειν βουλήσεως χώραν ἐχέτω καὶ ἐπὶ στρατιώτου καταλιμπάνοντος, κἂν ὡς ὁ κοινὸς ἀπαιτεῖ [13] νόμος διέθετο.

Cod. 1, 6, 1 (Thalelaei?) = Nomoc. 4, 13 p. 513 (MD).

Εἴ τις ἐπίσκοπος τὸν ἤδη βαπτισθέντα δεύτερον ἀναβαπτίζει, ἀνάξιος ἔστω τῆς ἱερωσύνης καὶ ἐκβαλλέσθω αὐτῆς· κατάκριτοι γὰρ ἔστωσαν οὗτοι, οἵτινες τὰς τῶν ἁγίων ἀποστόλων διδασκαλίας ἀπατῶντες [14] τὸ τῶν Χριστιανῶν ὄνομα προσποιοῦνται.

---

1) *δέ* ins. Zachariae. — 1a) *ὁμιλίαν ποιείτω* D. — 2) *ποιήσει φροντιζέτωσαν* D. — 3) *φανερούσθω* D, deficit M. — 4) finis indicis extat in Nomoc. 3, 2 p. 502 (V). — 5) *τά* om. V ad 3, 2. — 6) *καιέσθωσαν* (V) ad 12, 2. — 7) *ἁρμόδιον* libri ad 12, 2. — 8) prior pars usque ad *ἐφ' ἑκάστῳ λογισμούς* extat etiam apud Balsamonem (ed. Voelli p. 1064). — 9) *ἐργαστήρια* V, *ἐργαστηρίοις* Balsamon, deficit M. — 10) *λαμβανέτω* M. — 11) sic Zachariae, *ἔθος* DV, *ἔθους* M. — 12) *διάταξις τοὺς αἱρετικούς* M(V), *τούς* om. D. — 13) *ἀπαιτῶν* D, deficit M. — 14) *ἀπαντῶντες* D.

Cod. 1, 6, 2 (Thalelaei?) = Nomoc. 4, 13 p. 513 (MD)[1].

Εἴ τις ἀναβαπτίσας τινὰ διελέγχθη[2], καὶ αὐτὸς καὶ ὁ[3] ἀναβαπτισθείς, εἰ μὴ ἄρα διὰ ἡλικίαν ἠγνόει τὸ γινόμενον νήπιος ὤν, τὴν ἐσχάτην ὑπομενέτωσαν τιμωρίαν.

Cod. 1, 6, 2 (*κατὰ πόδας?*) = Nomoc. 4, 10 p. 511[4].

Ὁ τὸν ὀρθόδοξον ἐξ[5] αἱρετικοῦ δόγματός τινα ἀναβαπτίζων αὐτός τε καὶ ὁ βαπτιζόμενος κεφαλικὴν ὑπομενέτωσαν τιμωρίαν, εἰ μὴ ἄρα νήπιος ὢν ἀναβαπτιζόμενος οὐκ ᾖ δυνατὸς νοεῖν τὸ γινόμενον.

Cod. 1, 6, 3 (Thalelaei?) = Nomoc. 12, 2 p. 603 (MDV).

Δεσπότης αἱρετικὸν δοῦλον μὴ κωλυέτω τῇ καθολικῇ προσιέναι πίστει, μηδὲ ἀναβαπτιζέτω τις κατὰ τὸ οἰκεῖον δόγμα μήτε δοῦλον μήτε ἐλεύθερον.

Cod. 1, 7, 3 (Thalelaei?) = Nomoc. 9, 39 p. 577 (MD).

Οἱ τὴν ἁγίαν πίστιν προδεδωκότες καὶ τὸ ἅγιον βάπτισμα βεβηλώσαντες μηδενὶ ἀνθρώπων[6] συνέστωσαν ἢ μαρτυρείτωσαν ἐν ἀλλοτρίαις διαθήκαις, μὴ ἐχέτωσαν τεσταμεντὶ φακτίονα καὶ μηδένα κληρονομείτωσαν παρὰ μηδενὸς γραφόμενοι κληρονόμοι. οὕστινας ἐμέλλομεν καὶ ἀπελαύνειν καὶ πικρότερον τιμωρεῖσθαι, εἰ μὴ μείζονα ἐνομίσαμεν τιμωρίαν εἶναι τὸ μὴ ἐξεῖναι αὐτοῖς συνδιαιτᾶσθαι μετὰ[7] ἀνθρώπων καὶ ψηφίζεσθαι ἐν ἀνθρώποις. μήτε δὲ εἰς τὴν προτέραν ἐπανερχέσθωσαν κατάστασιν· οὐδὲ γὰρ τὸ ἁμάρτημα αὐτῶν ἐκ μεταμελείας εἰς λήθην φέρεται.

Cod. 1, 8, 1 (Thalelaei?) = Nomoc. 1, 1 p. 638 (V)[8].

Μηδεὶς ἐν ἐδάφει ἢ μυλίτῃ λίθῳ ἢ ἐν μαρμάρῳ ἐδαφικῷ ἐγγλυφέτω[9] ἢ γραφέτω σταυρόν, ἀλλὰ περιαιρείσθω, τὴν βαρυτάτην τοῦ παραβαίνοντος τοῦτο ὑφισταμένου ποινήν[10].

Cod. 1, 9, 1 (Thalelaei[11]?) = Nomoc. 6, 3 (D) et 12, 9 (D).

Ὅπερ ἡ Κορνηλία Σιλβία τῇ ὁμάδι τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῇ πόλει καθεστηκότων Ἰουδαίων κατέλιπεν, ἀπαιτεῖσθαι οὐ δύναται.

Cod. 1, 9, 4 (Thalelaei?) = Nomoc. 12, 2 p. 603 (MDV).

Μηδεὶς τὰς τῶν Ἰουδαίων μιτατευέτω συναγωγάς.

Cod. 1, 9, 6 (Thalelaei?) = Nomoc. 12, 2 p. 603 (MDV).

Χριστιανοὶ πρὸς γάμον Ἰουδαίοις[12] μὴ συνερχέσθωσαν, τὸ περὶ μοιχείας ἐντεῦθεν ὑφορώμενοι δημόσιον ἔγκλημα.

Cod. 1, 9, 9 (Thalelaei?) = Nomoc. 12, 2 p. 603 (MDV).

Ἰουδαῖοι καὶ οἱ τούτων ἔξαρχοι τὰς τιμὰς ἑαυτοῖς τῶν ὠνίων ὁριζέτωσαν· εἰ δέ τις ἕτερος[13] ἐπιχειρήσοι[14] τοῦτο, τιμωρείσθω.

Cod. 1, 9, 12 (Thalelaei?) = Nomoc. 12, 2 p. 603 (MDV).

Οἱ τὸν οὐρανὸν σεβόμενοι, εἰ μὴ Χριστιανοὶ γένωνται[15], ὡς αἱρετικοὶ τιμωρείσθωσαν καὶ τὰς τούτων ἡ ἐκκλησία συναγωγὰς ἐκδικείτω.

---

1) extat apud Balsamonem (ed. Voelli p. 912). — 2) *διαλεγχθῇ* D. — 3) *καὶ ὁ* om. M[a], *ὅ* (sic) suppl. M[b]. — 4) non extat in MD nec scio, ubi haec invenerit Pitra. — 5) *εἰς* liber. — 6) *ἀνθρώπῳ* M. — 7) *τῶν* inserit D. — 8) extat in Synopsi Σ 1, 2 (Zachariae p. 596). — 9) *γλυφέτω* Synopsis. — 10) *τὴν βαρύτητα τοῦ παραβαίνοντος τὸ ὑφιστάμενον ποινήν* V. — 11) *ἐν δὲ τῷ κώδικι ἔχει οὕτως* Nomoc. 12, 9. — 12) *Ἰουδαίοις* om. M(V). — 13) *ἑτέρως* libri. — 14) *ἐπιχειρήσει* D. — 15) *γένονται* M(V).

Cod. 1, 9, 13 (Thalelaei?) = Nomoc. 12, 2 p. 603 (MDV).

Ἐν τῷ σαββάτῳ τῶν Ἰουδαίων ἢ ἐν ταῖς ἄλλαις αὐτῶν ἑορταῖς μὴ ποιείτωσάν τι μήτε μεθοδευέσθωσαν ὑπό τινος, εἰ[1] *καὶ εἴη δημόσιον τὸ χρέος, ἀλλὰ μηδὲ ἐκ τῆς παρ' αὐτῶν αἰτιάσεως ὀρθόδοξος μεθοδευέσθω Χριστιανός.*

Cod. 1, 9, 17 (Thalelaei?) = Nomoc. 12, 2 p. 603 (MDV).

Τὸν ὑπὲρ τοῦ βασιλικοῦ στεφάνου ἐκ τῶν Ἰουδαίων συναγωγῶν παρεχόμενον κανόνα οἱ πρῶτοι αὐτῶν οἰκείῳ μεθοδευέτωσαν κινδύνῳ κατὰ τὸν τῶν παλαιῶν πατριαρχῶν τύπον.

Cod. 1, 9, 18 (Thalelaei?) = Nomoc. 12, 2 p 603 (MDV).

Μηδεὶς Ἰουδαίων ἔκδικος ἢ πατὴρ πόλεως γινέσθω μηδὲ[1a] *μὴν καινουργίᾳ*[2] *κτιζέτω συναγωγὴν τῷ τὰς παλαιὰς ἀνορθοῦσθαι πτῶσιν ἀπειλούσας ἀρκούμενος, ἀλλὰ μηδὲ ἀξίᾳ κοσμείσθω τινί. ὁ δὲ κτίσας πρὸς τῷ παρὰ τῆς ἐκκλησίας τὴν συναγωγὴν ἐκδικεῖσθαι, καὶ ν' χρυσίου καταθήσει λίτρας.*

Cod. 1, 11, 1 (Thalelaei[3]?) = Nomoc. 12, 4 p. 605 (MD).

Ἐν πᾶσι τόποις καὶ ἐν πάσαις πόλεσιν[4] *ἀποκλειέσθω καθάπαξ τὰ ἱερὰ καὶ πασῶν θυσιῶν ἀπεχέσθωσαν. εἰ δέ τίς τι τοιοῦτον ἁμάρτῃ, διὰ ξίφους κολαζέσθω καὶ ἡ τούτου περιουσία τῷ φίσκῳ διεκδικείσθω. ὁμοίως δὲ τιμωρείσθω ὁ ἄρχων, εἰ τὰ τοιαῦτα τολμώμενα οὐκ*[6] *ἐτιμωρήσατο.*

Cod. 1, 11, 4 = Nomoc. 8, 19 p. 531 (V).

Αἱ μὲν ἀθέμιτοι[5] *θυσίαι καὶ θρησκεῖαι κωλυέσθωσαι. ἱλάρια δὲ ἐν ταῖς πόλεσι γινέσθωσαν καὶ σύνοδοι καὶ συμπόσια.*

Cod. 1, 11, 9 (Thalelaei?) = Nomoc. 12, 9 p. 607 (DV).

Ζητοῦντες καθ' ἑαυτοὺς ἢ παρὰ τῶν ἐπισκόπων μανθάνοντες κωλυέτωσαν οἱ ἄρχοντες τὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων. καὶ γινόμενα δὲ τιμωρείτωσαν ἢ μὴ δυνάμενοι μηνυέτωσαν καὶ προσκυρούτωσαν, ὅσα προσώποις Ἑλληνικοῖς δεδώρηται ἢ καταλέλειπται, τοῖς πολιτικοῖς δικαίοις, πάντα ὅσα κατ' αὐτῶν ἢ ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιῶν προεισενήνεκται, καὶ ἐντεῦθεν βεβαιουμένων.

Cod. 1, 13, 1 (Thalelaei?) = Nomoc. 13, 41 p. 634 (M).

Ἤδη πάλαι ἤρεσεν, ἵνα ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ τὴν ἐλευθερίαν ὁ δεσπότης τοῖς οἰκείοις οἰκέταις παρέχειν δύναται, ἐὰν ἐπ' ὄψεσι τοῦ κοινοῦ λαοῦ παρόντων καὶ τῶν χριστιανικωτάτων ἐπισκόπων τοῦτο ποιήσωσιν, ὅπως τελεία ἀνάμνησις τάξει[7] *ὑπομνημάτων ἐντεθῇ ἐν οἱαδήποτε γραφῇ, ἐν ᾗ καὶ οὗτοι εἰς τόπον μαρτύρων σφραγίσωσιν. ὅθεν καὶ παρ' ὑμῶν*[8] *αὐτῶν μὴ ἀναξίως δωρείσθωσαν καὶ ἐγκαταλιμπανέσθωσαν αἱ ἐλευθερίαι καὶ τῷ ὑμετέρῳ*[9] *συμφώνῳ βουλομένων φανερὰ δείκνυται ἡ μαρτυρία.*

Cod. 1, 13, 2 (Thalelaei?) = Nomoc. 13, 41 p. 634 (M).

Οἵτινες εὐσεβεῖ προαιρέσει ἐν τῇ τῆς ἐκκλησίας ἀγκάλῃ τοῖς ἰδίοις οἰκέταις τὴν ἀξίαν στιγχωρήσουσιν ἐλευθερίαν, ταύτην τῷ αὐτῷ δικαίῳ δεδωρῆσθαι δοκείτωσαν, ᾧτινι ἡ πόλις τῶν Ῥωμαίων τῶν ἑορτῶν συντρεχουσῶν διδόναι εἴωθε, ἀλλὰ τοῦτο μόνον αὐτοῖς, οἷς καὶ ἐπ' ὄψεσι τῶν ἐπισκόπων παραχωρεῖσθαι ἤρεσε. τοῖς δὲ κληρικοῖς πλέον τι συγχωροῦμεν

---

1) *δέ* inserunt M(V). — 1a) *μήτε* (V), deficit M. — 2) *καινουργίαν* MD. — 3) *ἐν τῷ κώδικί φησιν οὕτως* Nomoc. — 4) *τρόποις καὶ ἐν πάσαις πόλεσιν* D, *τρόποις καὶ πάσαις ταῖς πόλεσι καὶ τόποις* M. — 5) *ἀθέμιται* V. — 6) *μή* D. — 7) sic Zachariae, *τελειαν ἀνάμνησιν τάξιν* M. — 8) *ἡμῶν* M. — 9) *ἡμετέρῳ* M.

ἵν᾽ ὅταν τοῖς ἰδίοις οἰκέταις παρέχωσιν ἐλευθερίαν, μὴ μόνον ἐπ᾽ ὄψεσι τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ σεπτοῦ λαοῦ πληρεστάτην ἀπόλαυσιν ἐλευθερίας παρέχωσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐσχάτῃ βουλήσει, ὅταν διδόασι τὰς ἐλευθερίας, εἴτε τισὶ ῥήμασι δοθῆναι προστάξωσι, οὕτως ἵνα ἀπὸ τῆς ὥρας, ἐν ᾗ δημοσιευθῇ ἡ βούλησις, ἄνευ τινὸς δικαίου μαρτυρίας ἢ ἑρμηνείας ἁρμόσῃ ἡ ὀρθὴ ἐλευθερία.

Cod. 3, 12, 5 (Thalelaei) ≐ Nomoc. 7, 1 p. 519 (MD).

Ἔχει τὸ κατὰ πόδας οὕτως·

Ἐν ταῖς μ΄[1] *ἡμέραις, αἵτινες τῇ ἀρχῇ τῶν θρησκειῶν τὸν πασχατικὸν καιρὸν προλαμβάνουσι, πᾶσα διάγνωσις κωλυέσθω τῶν ἐγκληματικῶν ζητήσεων.*

Ἀρχῇ τῶν θρησκειῶν· ἀπὸ γὰρ τῆς μ΄ ἄρχονται οἱ Χριστιανοὶ θρησκεύειν καὶ τιμᾶν τὸν καιρὸν τῆς πασχαλίας ἑορτῆς.

Πᾶσα διάγνωσις· σημείωσαι[2] *ὅτι μόνην τὴν διάγνωσιν ἐκώλυσεν· τέως οὖν ἡ ἐντυχία καὶ ἡ ἔγγαφος τῶν ἐγγύων δόσις καὶ ἐν ταῖς μ΄ ἡμέραις δύναται προβῆναι. σημείωσαι δέ, ὅτι καὶ ἡ διάταξις αὕτη, ἐξ ὧν ἐν ταῖς μ΄ ἡμέραις ταύταις*[3] *ἐκώλυσε*[4] *κρίνεσθαι τὰ ἐγκληματικά, ἔδειξεν ὅτι ἐν ταῖς ἄλλαις φερίαις καλῶς ἐξετάζονται.*

Cod. 3, 24, 1 (Thalelaei) = Nomoc. 9, 30 p. 567 (M).

Εἴ τις δήποτε μὴ συγκλητικὸς, ἀλλὰ λαμπρότατος μόνον παρθένον ἁρπάσει ἢ ὅρους ἀλλοτρίους διαταράξει ἢ ἄλλῳ οἱῳδήποτε ἐγκλήματι περιπέσῃ, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ, καθ᾽ ἣν ἥμαρτε, νομίμως ἐναγέσθω μηδεμίαν ἔχων παραγραφήν.

Τὸ κατὰ πόδας.

Ὅστις δήποτε μὴ συγκλητικός, ἀλλὰ μόνον τῇ[5] *ἀξίᾳ ἐκδεδομένος παρθένον ἁρπάσῃ*[6] *ἢ ὅροις τισὶ βίᾳ ἐπεισέλθῃ ἢ ἄλλῳ τινὶ ἁμαρτήματι ἤτοι ἐγκλήματι τύχῃ καταληφθεὶς παραχρῆμα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ, ἐν ᾗ τὸ δρᾶμα ἐξήμαρτε, τοῖς δημοσίοις νόμοις ὑποβαλλέσθω καὶ μηδὲ τῇ τοῦ φόρου παραγραφῇ κεχρήσθω. πᾶσαν γὰρ τὴν τοιαύτην τιμὴν ἀποκλείει τὸ ἔγκλημα.*

Ἐντεῦθεν οὖν ἔστι σημειώσασθαι, ὅτι ἄλλοι εἰσὶν οἱ συγκλητικοὶ καὶ ἄλλοι οἱ λαμπρότατοι.

Cod. 4, 42, 1 (Thalelaei) = Nomoc. 1, 14 p. 471 (M).

Ὁ ἐν Ῥωμαϊκῷ ἐδάφει εὐνουχίσας τινὰ κεφαλικῇ ὑπόκειται τιμωρίᾳ. τὸ δὲ ἀνδράποδον αὐτὸ τὸ εὐνουχισθὲν καὶ ὁ οἶκος, ἐν ᾧ γέγονε τὸ τοιοῦτον πταῖσμα εἰδότος τοῦ δεσπότου, δημευέσθω.

Τὸ κατὰ πόδα.

Εἴ τις μετὰ ταύτην τὴν διάταξιν ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ κύκλῳ εὐνούχους ποιήσει, εἰς κεφαλὴν τιμωρείσθω, τοῦ αὐτοῦ ἀνδραπόδου, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῦ οἴκου, ἐν ᾧ εὐνουχίσθη[7] *τοῦ δεσπότου εἰδότος καὶ παραπροσποιουμένου, φισκουμένου.*

Εἰ γὰρ ὁ δεσπότης ἀγνοεῖ, οὐ δημεύεται ὁ οἶκος, ὡς ἔγνως ἐν τῷ α΄ βιβλίῳ ἐν τῷ ε΄ τίτλῳ ἐν τῇ διατάξει τῇ περὶ τῶν παρασυνάξεων, καὶ ἐν ἑτέρᾳ δὲ ὁμοίως διατάξει ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τὸ αὐτὸ ἔγνωμεν· συγγινώσκομεν γὰρ ἀγνοήσαντι τῷ δεσπότῃ. ἀλλ᾽ ἐν ἐκείναις ταῖς διατάξεσι κατὰ τοῦ προκουράτορος ὥρισε τιμωρίαν ἡ διάταξις.

---

1) ταῖς τῆς μ΄ M, ταῖς τῆς D. — 2) σημαίνει M. — 3) M pro δύναται προβῆναι ... ταύταις non habet nisi ταῦτα. — 4) ἐκώλυσαν V, in quo posterior pars adnotationis extat. — 5) λαμπροτάτῃ excidit: praeterea ἐκδεδομένος, pro quo Latina habent ‘praeditus’, corruptum est. — 6) ἁρπάσει M. — 7) ἐνουχίσθη M.

XVIII

Cod. 5, 4, 23 (Thalelaei?) = Nomoc. 13, 21 p. 627 (M).

§ 1. *Διάταξις κελεύει ἵνα, ὃν τρόπον δύναται δοῦλος ἐλευθερωθεὶς παρὰ βασιλέως αἰτῆσαι
δίκαιον εὐγενείας καὶ οὕτως ἐστὶ ὡς μὴ δουλεύσας, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ γενομένη
σκηνικὴ αἰτεῖ[1] παρὰ βασιλέως ἐκφυγεῖν τὴν διὰ τῆς σκηνῆς ὕβριν καὶ ἀντιγραφῆς τυχοῦσα
τοῦτο φιλοτιμουμένης δύναται[2] ὡς ἀνύβριστος καὶ σεμνὴ τοῦ λοιποῦ γαμεῖσθαι καὶ
§ 2. ἰδιώταις καὶ συγκλητικοῖς προικῴων συμβολαίων γινομένων, ὥστε καὶ τοὺς παῖδας νομί-
μους εἶναι, κἂν ὑπείησαν ἕτεροι παῖδες ἐκ προτέρου γάμου τεχθέντες τῷ ταύτης ἀνδρί·
§ 3. 4. εἰ δὲ καὶ μὴ βουληθῶσι γῆμαι, μηδὲν ἧττον σεμνὰς αὐτὰς εἶναι. ὁμοίως δὲ δίδωσι
σεμνότητος δίκαιον καὶ ταῖς τυχούσαις ἀξίας[3] παρὰ βασιλέως· ἡ γὰρ ἀξία καὶ πᾶσαν ἄλλην
§ 5. 6. ὕβριν, φησίν, ἀφαιρεῖται τῆς γυναικός. ὁμοίως δὲ καὶ θυγατέρες[4] αὐτῶν αἱ μὲν πρὸ τῆς
ἀντιγραφῆς τεχθεῖσαι σκηνικῶν εἰσι θυγατέρες[5], αἱ δὲ μετὰ ταῦτα σεμνῶν, ἵνα μέντοι
καὶ αὗται μετὰ προικῴων συναλλάσσωσιν. εἰ δὲ καί τίς ἐστι θυγάτηρ σκηνικῆς καὶ αἰτήσει
παρὰ βασιλέως ἀντιγραφὴν καὶ ἐπιτύχοι, ἔχει τὰ τῶν σεμνῶν γυναικῶν ἀποτελέσματα.
§ 7. ἐκεῖνο δέ, ὅπερ οἱ παλαιοὶ ἐν τοῖς κατὰ σεμνότητα καὶ ἀλήθειαν γάμοις πρ[οικῴων γεν]ο-
μένων[6] ἐπέτρεπον ἐρρῶσθαι τὸν γάμ[ον, ἀναιρεῖ]σθω· σήμερον γὰρ καὶ χωρὶς προικῴων
ἔρ[ρωτ]αι ὁ γάμος, τῶν καινοτομηθέντων ἐκ ταύτης διατάξεων καὶ τῶν μετ᾽ αὐτὴν
θεμάτων[7]. ὑπεξῃρήσθω δὲ ταύτης τῆς νομοθεσίας πᾶς γάμος ἴγκεστος καὶ νεφάριος.*

Cod. 5, 4, 29 (Thalelaei?) = Nomoc. 13, 21 p. 627 (M).

*[Μ]ηδεὶς τὴν μὴ βουλομένην ἑλκέτω εἰς σκηνὴν μηδὲ τὴν ἑκουσίως κατελθοῦσαν
κωλυέτω ὕστερον βουλομένην ἡσυχάσαι μηδὲ προτροπὴν διδότω καὶ λαμβανέτω αὐτῶν
§ 1. ἐγγύας περὶ τοῦ μηκέτι ἀφίστασθαι τῆς σκηνῆς. πᾶς οὖν ἐν οἱᾳδήποτε τάξει ὢν βίου ἢ
οἱανδήποτε ἀρχὴν ἄρχων εἰ τοῦτο ποιήσειεν, ἐξέστω τῇ γυναικὶ καὶ τῷ ἄρχοντι προσιέναι,
εἰ μὴ αὐτός ἐστιν ὁ βιαζόμενος, καὶ τῷ ἐπισκόπῳ, ἵνα ἐκεῖνοι ἀποστήσωσι τὸν τὴν
γυναῖκα βιαζόμενον, εἰδότα ὡς, ἐὰν ἀντιστῇ, τῆς πόλεως ἐκβάλλεται καὶ δημεύεται. ταῦτα
§ 2. μέν, εἴ τις ἑλκύσειέ τινα πρὸς τὴν σκηνήν. εἰ δὲ τὴν ἑκουσίως κατελθοῦσαν κωλύει πάλιν
ἀποστῆναι, καὶ ἡ τῶν ἐγγυῶν δόσις λυέσθω καὶ εἴ τι ἀπῃτήθησαν δοῦναι οἱ ἐγγυηταί,
§ 3. διπλᾶ λαμβανέτωσαν. ὁμοίως δὲ [εἰ] καὶ αὗται αἱ γυναῖκες ἀπῃτήθησάν τι παρασχεῖν, εἰς
§ 4. διπλάσιον ἀπολαμβανέτωσαν, τοῦ ἄρχοντος καὶ τοῦ ἐπισκόπου ταῦτα ἐκβιβαζόντων. καὶ
αὐτὸ τὴν ἀρχὴν μηδὲ ἐγγύας ἐξέστω ἀπαιτεῖσθαι τὰς εἰς σκηνὴν κατελθούσας περὶ τοῦ
§ 5. μηκέτι ἀφίστασθαι. ἐξουσίαν ἔχοντος τοῦ ἐπισκόπου, ἐὰν ὁ τῆς ἐπαρχίας ἄρχων ἐστὶν
ὁ βιαζόμενος, ἐναντιοῦσθαι αὐτῷ καὶ ἀζημίους φυλάττειν τοὺς ἐγγυητάς. εἰ δὲ μὴ ἐνδίδωσιν
ὁ ἄρχων, ἐξέστω τῷ ἐπισκόπῳ μηνύειν, ὥστε τὸν ἄρχοντα ἀποστῆναι τῆς ἀρχῆς καὶ
§ 6. δημευθῆναι. ἐξουσίας οὔσης ταῖς τοιαύταις[8] γυναιξὶ καὶ προσομιλεῖν γάμοις καὶ ἄνευ θείας
§ 7. ἀντιγραφῆς. ἀλλὰ τ[αύτην τὴν] διάταξιν κρατεῖν τοῖς ἰδίοις χρόνοις, κωλ[υομένων] πάντων
τῶν ἐξ ἀρχῆς κωλυομένων γάμ[ων], πλὴν τούτου τοῦ νῦν ἐπινοηθέντος τοῦ ποτε μὲν
§ 8. δεομένου θείας ἀντιγραφῆς, νῦν δὲ οὐκέτι. ταῦτα πάντα νομοτεθήσασα ἡ διάταξις ἐπι-
φέρει τότε κρατεῖν, ἡνίκα μείνωσι σωφρονοῦσαι· εἰ γὰρ μετὰ τὸ γῆμαι πάλιν βουληθῶσι
γενέσθαι σκηνικαί, οὐ μόνον τῆς εὐγενείας ἧς εἶχον ἐκπίπτουσιν, ἀλλ᾽ οὐδὲ μετέχουσιν*

---

1) *ἔτει* M. — 2) *δύνηται* M. — 3) *ἀξίαις* M. — 4) *θυγατέρας* M. — 5) *τεχθῆσαι σκηνικῶν εἰσι θυγατέραις* M. — 6) quae hic et in sequentibus uncis quadratis inclusa sunt, perierunt in M. — 7) *τῶν … θεμάτων* mendosa esse colligitur ex Latinis. — 8) *τῆς τοιαύτης* M[a].

οὐδεμιᾶς βοηθείας οὔτε ἐκ ταύτης οὔτε ἐκ τῆς Ἰουστίνου τοῦ τῆς θείας λήξεως διατάξεως· ὑπόκεινται γὰρ στούπρου[1] ἐγκλήματι.

Πρόσεχε ὅτι, ἔνθα ἕτερος ἦν ὁ βιαζόμενος, διπλάσιον ἐκέλευσε λαβεῖν τὸ δεδομένον καὶ τοὺς ἐγγυητὰς καὶ αὐτὴν τὴν γυναῖκα, οὔτε[2] δὲ ὁ ἄρχων ἐστί, μόνον ἀζημίους αὐτοὺς διαμένειν.

Cod. 5, 4, 29 = Nomoc. 13, 21 p. 628 (Vatic. 1981).

Ὁ δούλην ἐλευθέραν ἄκουσαν εἰς σκηνὴν ἢ ὀρχηστρίαν καθέλκων ἢ ἀπαλλαγῆναι κωλύων ἢ τοὺς ἐγγυητὰς αὐτῆς ἀπαιτῶν χρυσίον δημεύεται διὰ τοῦ ἄρχοντος καὶ τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῆς πόλεως ἐξωθεῖται. εἰ δὲ ὁ ἄρχων ἐστὶν ὁ βιαζόμενος, κωλύεται παρὰ τοῦ ἐπίσκοπου ἢ μηνύει τῷ βασιλεῖ ὁ ἐπίσκοπος. φυλάττονται οἱ ἐγγυηταὶ ἀζήμιοι. αἱ δὲ τοιαῦται γυναῖκες εὐγενεῖς οὖσαι νομίμως γαμοῦνται ἀξιωματικοῖς καὶ χωρὶς βασιλικῆς ἀντιγραφῆς, μετὰ μέντοι προικῴων[3]. τὰ αὐτὰ καὶ περὶ θυγατέρων σκηνικῶν.

Cod. 8, 9, 2 (Thalelaei[4]) = Nomoc. 1, 32 p. 479 (MD).

Οἱ καταλαβόντες τὰς γυναῖκας μοιχευομένας ὡς πορνοβοσκοὶ ἐνάγονται.

Καὶ τὸ[5] κατὰ πόδας τῆς διατάξεως οὕτως·

Ἔγκλημα πορνοβοσκοῦ συναλλάττουσιν[6], οἵτινες καταλειφθεῖσαν τὴν γυναῖκα μοιχευομένην ἐν τῷ γάμῳ κατέχουσιν, οὐχὶ οἵτινες ὑπονοηθεῖσαν μοιχευθῆναι κατέσχον.

Cod. 6, 48, 1 = Nomoc. 2, 1 p. 496. 640 (MDV[7]).

Λέγει δὲ καὶ ἡ α' καὶ μόνη διάταξις τοῦ μη' τίτλου τοῦ ς' βιβλίου τοῦ κώδικος κειμένη εἰς βιβλίον τῶν βασιλικῶν μδ' τίτλ. ιβ' κεφ. κθ' θέματος ιβ' ῥητῶς οὕτως·

Τὸ λεγατευόμενον συστήματι ἢ θεμιτῷ σωματείῳ ἔρρωται· τὸ ἐναντίον δὲ ἐπὶ ἀθεμίτου σωματείου, πλὴν εἰ μὴ τοῖς ἐν αὐτῷ καθ' ἕκαστον ληγατευθῇ· τότε γὰρ ἔρρωται.

Τοῦ κώδικος[8]

Ἐάν τις ἢ τῇ ἱερᾷ συγκλήτῳ ἢ βουλευτηρίῳ πόλεως[9] ἢ τάξει ὑπηρετουμένῃ ταῖς μεγάλαις[10] ἀρχαῖς ἢ ταῖς ἐν ἐπαρχίαις ἢ τῷ τῶν ἰατρῶν ἢ διδασκάλων ἢ συνηγόρων σωματείῳ[11] ἢ τοῖς στρατιώταις[12] ἢ τοῖς[13] κληρικοῖς[14] ἢ ἁπλῶς οἱῳδήποτε μὴ ἀπηγορευμένῳ σωματείῳ καταλείψῃ[15] τι, ἔρρωται τὸ καταλειφθέν·[16] καὶ εἰ μὲν[17] ἁπλῶς τοῦ συστήματος[18] ἢ[19] τάγματος μνημονεύσει[20], πάντες ἀπαιτοῦσιν οἱ ἐν τῷ καιρῷ τῆς[21] τελευτῆς αὐτοῦ εὑρισκόμενοι ἐν τῷ συλλόγῳ καὶ πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν προσώπων αὐτὸ διαιροῦνται[22], εἰ μὴ ἄρα[23] ὁ διαθέμενος ἕκαστον αὐτῶν ῥητόν τι λαβεῖν διετάξατο[24]· μηδενὸς περιεργαζομένου κατὰ τὴν παλαιὰν διάταξιν, εἰ ἀπὸ κέρτας ἀδμινιστρατίονος ἦν τὸ πρόσωπον ἢ μή.

---

1) *στρούπτου* M. — 2) *ὅτε* scrib. (Zachariae). — 3) sic Zachariae, *προικῶν* Vatic. — 4) *ἔχει γὰρ ῥητῶς οὕτως* Nomoc. — 5) *τό* om. D. — 6) *ἀλλάττουσιν* D. — 7) Extat etiam in Tipucito ad Basil. 44, 18, 29, cf. not. 20. — 8) *Τοῦ κώδικος* om. D(V). — 9) *βουλευτηρίῳ πόλεως*] MD, *τῇ* (*τῇ* om. Tipuc.) *πόλει* V Tipuc. — 10) *μεγάλαις*] V Tipuc., *ἄλλαις* MD. — 11) *σωματείῳ*] MD, *σωματείων* V Tipuc. — 12) *στρατιώταις*] MD, *στρατιώταις αὐτοῦ* V Tipuc. — 13) *τοῖς* om. M. — 14) *κληρικοῖς*] MD, *συγκληρικοῖς* V Tipuc. — 15) *καταλείψῃ*] *κατηλείψῃ* M^b^D, *καλ∗ψει* M^a^ — 16) *ἔρρωται τὸ καταλειφθὲν* om. V Tipuc. — 17) *μέν* om. Tip. — 18) *σωματείου* Tip. — 19) *τοῦ* inserit V. — 20) pro his quae sequuntur Tip. habet *ἢ οὐ, τί γίνεται.* — 21) *τῷ καιρῷ τῆς*] *καιρῷ* V. — 22) *αὐτῷ διαιρούντων* V. — 23) *ἄρα* om. D. — 24) in *διετάξατο* desinit V.

Τῶν βασιλικῶν[1].

Ἐὰν δὲ ἐνιαυσιαῖα ἢ κατὰ μῆνα ἢ καθ᾽ ἡμέραν καταλείψῃ τοῖς ἰδίοις συγγενέσιν ὁ διαθέμενος, εἰ μὲν μηδὲν πλέον εἴπῃ, μόνοις τοῖς ἐν τῷ καιρῷ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ συγγενέσιν, ἕως ὅτε περίεισι, δίδοσθαι τὸ καταλελειμμένον ὥσπερ εἰ καὶ μὴ συγγενέσιν, ἀλλὰ τοῖς ἔκ τινος συστήματος ἢ τάγματος ἢ σωματείου κατέλειψε ταῦτα τὰ ἐνιαυσιαῖα ἢ μηνιαῖα ἢ ἡμερήσια ληγάτα· καὶ τότε γὰρ οἱ περιόντες μόνοι κατὰ τὸν καιρὸν τελευτῆς αὐτοῦ καλοῦνται καὶ ἐξ ἰσότητος διαιροῦνται τὸ καταλελειμμένον. εἰ δὲ συγγενέσι τις καταλιμπάνων ἐνιαυσιαῖα ἢ μηνιαῖα ἢ ἡμερήσια ληγάτα ἐπάγει καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν ταῦτα[2] *δίδοσθαι, εἰ προσθείη εἰς τὸ διηνεκές, διηνεκῆ*[3] *τὴν δόσιν εἶναι καὶ μηδέποτε παύεσθαι.*

Cod. 9, 9, 7 = Nomoc. 9, 30 p. 569 (MV).

Ἐάν τις τῆς ἰδίας γαμετῆς κατηγορῆσαι βούληται περὶ μοιχείας ἁμαρτηθείσης πρὸ τοῦ γάμου, οὐ δικαίῳ ἀνδρός, ἀλλ᾽ ἐξωτικῷ[4] *δύναται.*

Ἐὰν ἄνηβος γαμηθῇ μοι καὶ παρ᾽ ἐμοὶ πληρώσῃ τὴν ἡλικίαν καὶ ἄρξηται γαμετὴ εἶναι, οὐ δύναμαι περὶ μοιχείας πρὸς αὐτὴν γενομένης εἴσω τῶν ιβ´ ἐνιαυτῶν δικαίῳ ἀνδρὸς κινεῖν, ἀλλ᾽ ὡς περὶ μνηστῆς.

Cod. 11, 41, 2 = Nomoc. 13, 21 p. 628 (MV).

Ὁ τοὺς διδομένους ἵππους ἀπὸ βασιλέως ἢ ὑπάτου εἰς οἰκεῖον ἀποφερόμενος κέρδος μίαν λίτραν χρυσίου λόγῳ καταδίκης δίδωσιν.

Cod. 11, 41, 4 = Nomoc. 13, 21 p. 628 (MV).

Ὀρχηστοῦ ἢ ἡνιόχου ἢ ἄλλου θυμελικοῦ εἰκὼν ἐν δημοσίᾳ στήλῃ[5], *ἔνθα τοῦ βασιλέως εἰκόνες, μὴ*[6] *ἱστάσθω, ἀλλὰ καὶ τιθεῖσα καταβαλλέσθω. ἀλλ᾽ ἔμπροσθεν τοῦ θεάτρου ἢ τῆς ἱπποδρομίας ἀνατιθέσθωσαν.*

---

1) inter superiorem et hanc paragraphum intercedunt haec: *καὶ ἐν τῷ τέλει της αὐτῆς διατάξεως, τουτέστι τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου τῶν βασιλικῶν θέματος κς´· ὅτι ἐὰν πρὸς ἅπαξ ... βούλησις* (= Nomocanonis verba). *τῶν βασιλικῶν* (*τῶν βασ.* om. D). — 2) *ἢ μηνιαῖα ἢ ἡμ. λ. καὶ τότε γὰρ .... ταῦτα*] *ἢ μηνιαῖα ἢ ἡμερήσια ληγάτα ἐπάγει καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν ταῦτα* M, *καὶ τότε γὰρ οἱ περιόντες μόνοι κατὰ τὸν καιρὸν τελευτῆς αὐτοῦ καλοῦνται καὶ ἐξ ἰσότητος διαιροῦνται τὸ καταλελειμμένον. εἰ δὲ συγγενέσι τις καταλιμπάνων ἐνιαυσιαῖα ἢ μηνιαῖα* D. — 3) *διηνεκεῖ* M. — 4) *ἐξωτικοῦ* Zachariae. — 5) *ἐν δημοσίᾳ στολῇ* M^b^, *ἐν δημοσίῳ τόπῳ* V. — 6) *εἰκόνες μή* om. V.

Emendanda.

Pag. V vers. 15 pro *ὁ* aut *οὐ* cum Zachariaeo aut *ὁ μή* scrib. — v. 22 leg. *ἀρέσκηται.* — v. 30 praestat cum M scribere *τὸ δικαιολογεῖσθαι*; deinde *ἄδικον*, quod habent libri, in *ἄδηλον* mutandum est. — v. 32 Zachariae proponit *εἰσπραττόμενον.* — p. VI v. 1 initium § 2 corruptum esse vidit Zachariae. — v. 2 *ὑπομνημάτων.* — v. 15 *δή* pro *δέ* proponit Zachariae. — v. 26 pro *ἐδίκτῳ τῷ* cum Zachariaeo scribendum *ἔνδικι τό.* — p. VII v. 11 lege *ὁποιοδήποτε.* — v. 19 lege *θορυβώδους τῶν πραιτωρίων.* — v. 24 *τιμῆς.* — v. 33 post *ἐχούσης* hiat oratio. — v. 37 cum Zachariaeo *αὐτοί* pro *αὐτῷ* ponendum est; post *κομπλευέσθωσαν* errore typothetae exciderunt *οἱ αἱρετικοί.* — p. VIII v. 16 *κἄν.* — v. 19 *τό* pro *τῷ* (sic libri) Zachariae. — v. 32 Zachariae emendat *κωλυέσθωσαν.*

I. LECTIONES THEOLOGORUM.

1. PROFESSORUM ORDINARIORUM.

ERNESTUS LUDOVICUS THEODORUS HENKE, theol. et phil. Dr., theol. P. P. O., ordinum coronae regii III. cl. et ducalis Brunsvic. Henrici Leonis eques ordinique electoris Guilielmi adscriptus, seminarii theol. Philippini ephorus, bibliothecae academicae praefectus, 1) *publice exercitationes societatis homileticae* moderari perget die Iovis h. VI—VIII vespertina; 2) *privatim a) historiam ecclesiae recentiorem ab anno MDXVII usque ad haec nostra tempora* enarrabit senis per hebd. scholis h. VIII, *b) homileticam et liturgicam* quaternis diebus docebit h. XI.

GUILIELMUS SCHEFFER, phil. et theol. Dr. huiusque P. P. O., Augustissimo Principi in senatu ecclesiastico a consiliis supremis, dioeceseos Marburgensis reformatae superintendens, ordinis aquilae rubrae Boruss. IV. cl. eques, 1) *publice examinatorium de disciplina ethica* hora commoda instituet; 2) *privatim a) evangelium Ioannis* quaternis dd. h. X explicabit, *b) systema et historiam ethices christianae* quinis dd. h. IX aut XI docebit, *c) praecipuos historiae dogmatum locos* dd. Lunae et Martis h. II, *d) ius ecclesiasticum protestantium* dd. Iovis et Ven. h. II exponet.

ERNESTUS RANKE, theol. et phil. Dr., theol. P. P. O., Augustissimo Regi a consiliis ecclesiasticis, 1) *publice a) historiam canonis Novi Test.* narrabit binis p. h. scholis h. XII, *b) exercitationes palaeographicas* moderabitur die horaque etiam constituenda; 2) *privatim epistolam ad Hebraeos datam* explicabit quaternis per hebd. scholis h. X.

FRANCISCUS EDUARDUS CHRISTOPHORUS DIETRICH, theol. et phil. Dr., theol. P. P. O., 1) *publice linguam arabicam* bis h. XI docebit; 2) *privatim a) librum Geneseos* quinquies h. II interpretabitur, *b) isagogen in Vetus Test.* quinis scholis h. III docebit.

GUILIELMUS IULIUS MANGOLD, theol. Dr. et P. P. O., *publice epistolam Pauli apostoli ad Galatas datam* h. X diebus postea definiendis interpretabitur.

HENRICUS LUDOV. IULIUS HEPPE, theol. et phil. Dr., theol. P. P. O., ordinis theol. h. a. decanus, 1) *publice examinatorium*, quod dicunt, *de theologia dogmatica* die Sat. h. VI instituet; 2) *privatim a) dogmaticen evangelicam* quotidie h. IX et dieb. Merc. et Saturni h. XI, *b) historiam dogmatum* quater h. IV, *c) theologiam symbolicam* diebus Lunae, Martis et Iovis h. V, *d) historiam ecclesiae hassiacae* diebus Mercurii et Saturni h. V docebit.

ALFREDUS EDUARDUS KRAUSS, theol. Dr. et P. P. O., 1) *publice capita theologiae apologeticae selecta* diebus Martis et Iovis h. XII tractabit; 2) *privatissime et gratis exercitationes catecheticas cum interpretatione scripturae sacrae populari coniunctas* die Lunae h. VI—VIII vesp. moderabitur; 3) *privatim a) theologiam catecheticam* dieb. Lunae, Merc., Veneris h. XII, *b) pastoralem* dieb. Merc. et Sat. h. XI docebit.

2. PRIVATIM DOCENTIS.

PAULUS THEODORUS GROSS, theol. Lic., si per valetudinem licebit, *gratis Ioannis apostoli epistolas* interpretabitur die Saturni h. X.

II. LECTIONES IURECONSULTORUM.

1. PROFESSORUM ORDINARIORUM.

CONRADUS BUECHEL, I. U. Dr. et P. P. O., facult. iurid. assessor ordinarius, 1) *publice de iuribus in rebus alienis* dieb. Merc. et Saturn. h. IV disseret; 2) *privatim a) pandectas, Puchta duce*, binis dieb. h. X—XII, *b) ius hereditarium, eodem duce*, quinis diebus h. III profitebitur.

FRIDERICUS GUILIELMUS ROESTELL, I. U. Dr. et P. P. O., facult. iurid. assessor ordinarius, ordinis aquilae rubrae Boruss. IV. cl. eques, 1) *publice speculum saxonicum* interpretabitur die Sat. h. XII; 2) *privatim* docebit *a) ius germanicum privatum cum iure feudali* sexies per hebd. h. XI, *b) processum civilem* quinquies h. IV, *c) ius ecclesiasticum* quinquies h. V.

GUILIELMUS ARNOLD, I. U. Dr. et P. P. O., facult. iurid. assessor ordin., leget 1) *privatim a) ius germanicum privatum* sexies per hebd. h. XII, *b) ius canonicum tam catholicum quam protestantium* quater h. XI; 2) *privatissime et gratis examinatorium* hora definienda habebit *de difficilioribus iuris germanici materiis.*

CAROLUS FUCHS, I. U. Dr. et P. P. O., facult. iurid. assessor ordinarius, 1) *publice processus summarios et processum concursus creditorum* semel p. h. h. II docebit; 2) *privatim a) processum criminalem* quaternis scholis h. II profitebitur, *b) practicum processuale et relatorium* quater h. III instituet.

AUGUSTUS UBBELOHDE, I. U. Dr. et P. P. O., facult. iurid. assessor ordinarius, ordinis iurecons. h. a. decanus, 1) *publice doctrinam de pignoribus* tractabit die Sat. h. XI; 2) *privatim* docebit *a) historiam iuris privati Romanorum* sexies p. h. h. XII, *b) institutiones iuris romani* quinquies h. XI, *c) examinatorium quod vocatur de iure romano* instituet quater p. h. hora audituris commoda.

PAULUS KRUEGER, I. U. Dr. et P. P. O., facult. iurid. assessor ordinarius, 1) *publice exercitationes exegeticas* moderabitur horis definiendis; 2) *privatim a) pandectas* quinquies h. XI—I, *b) ius hereditarium* die Mercurii h. X—XI, die Saturni h. X—I docebit; 3) *privatissime* offert *exercitationes iuris civilis* horis definiendis.

2. PROFESSORUM EXTRAORDINARIORUM.

VICTOR PLATNER, I. U. Dr. et P. P. E., docebit 1) *publice ius cambiale* bin. dieb. h. XII; 2) *privatim a) ius mercatorium maritimumque* quat. dieb. h. X, *b) historiam iuris germanici* quat. dieb. h. XI, *c) ius reale borussicum comparatum cum iure reali hassiaco et iure communi* bin. dieb. h. III.

GEORGIUS MEYER, I. U. Dr. et P. P. E., 1) *publice institutiones iuris administrationis* bis per hebd. h. X profitebitur; 2) *privatim a) ius publicum germanicum* quinquies p. h. h. IX, *b) historiam imperii et iuris germanici* quater per hebd. h. X docebit.

3. PRIVATIM DOCENTIUM.

FRIDERICUS VICTOR SCHMIDT, I. U. Dr., in tribunalibus quae Marburgi florent causarum procurator, notarius regius publicus, *privatim practicum quod dicitur pandectarum* dieb. Merc. et Sat. h. VI instituet.

BERNHARDUS FRIDERICUS IULIUS WOLFF, I. U. Dr., in tribunalibus quae Marburgi florent causarum procurator, notarius regius publicus, *privatim practicum quod dicitur pandectarum* die Sat. h. III—V instituet.

IOANNES FRIDERICUS PAULUS SCHULIN, I. U. Dr., 1) *privatim a) selectas iuris romani disciplinas* tractabit, *legesque eo pertinentes* interpretabitur sexies per hebd. h. III, *b) Gaii institutiones* interpretabitur sexies per hebd. h. IV; 2) *privatissime examinatorium de iure romano* offert.

III. LECTIONES MEDICORUM.

1. PROFESSORUM ORDINARIORUM.

CAROLUS FRIDERICUS HEUSINGER, med. Dr. et P. P. O., Augustissimo Principi ab intimis rerum medicarum consiliis, ordin. coron. Boruss. II. cl., elect. Guil. aliorumque eques, docebit 1) *publice evolutionem scientiae medicae in Germania* die Sat. h. II; 2) *privatim historiam medicinae litterariam* h. I.

HERMANNUS NASSE, med. Dr. et physiologiae P. P. O., instituti physiologici director, Augustissimo Principi ab intimis rerum medicarum consiliis, ordinis aquilae rubrae Boruss. IV. cl. eques, ordinis medicorum h. a. decanus, 1) *publice a) de cerebri et medullae spinalis physiologia* semel h. III disseret, *b) societatem physiologicam* moderabitur die Iovis h. VII—IX vesp.; 2) *privatim a) exercitationes physiologicas, et microscopicas et chemicas,* diriget quinquies h. II, *b) physiologiam sensuum* tractabit die Iovis h. II—IV, *c) de corporis humani materiae continua mutatione (nutritione et secretione)* disseret h. IV ter et h. XI bis.

GUILIELMUS ROSER, med. Dr. et chirurgiae P. P. O., instituti clin. chir. director, Augustissimo Principi ab intimis rerum medicarum consiliis, cruce ferrea decoratus, ordinis aquilae rubrae Boruss. IV. cl. eques, 1) *publice examinatorium de chirurgia* offert; 2) *privatim a) de operationibus* quinquies h. VIII disseret, *b) clinicen chirurgicam* diriget h. IX.

CAROLUS PHILIPPUS FALCK, med. Dr., pharmacologiae P. P. O., instituti pharmacologici director, 1) *publice exercitationes et physiologicas et pharmacologicas et toxicologicas* bis per hebd. hora posthac definienda moderabitur; 2) *privatim* docebit *a) physiologiam corporis humani specialem* sen. schol. h. II, *b) pharmacologiam et toxicologiam* sexies per hebd. h. IV, *c) pharmacotacticen (artem formulas medicas scribendi)* ter p. h. h. V.

RUDOLPHUS DOHRN, med. Dr., artis obstetriciae P. P. O. et xenodochii obstetricii director, 1) *publice examinatorium de arte obstetricia* offert semel habendum; 2) *privatim a) theoriam artis obstetriciae* docebit ter per hebd. h. III, *b) operationes obstetricias* demonstrabit horis posthac definiendis; 3) *privatissime clinicen obstetriciam* moderabitur quater per hebd. h. XII.

NATHANAEL LIEBERKUEHN, med. Dr. et P. P. O., instituti anatomici director, 1) *publice de historia generationis atque evolutionis hominis* die Mercurii et Saturni h. XI disseret; 2) *privatim a) anatomiam corporis humani* sexies per hebd. h. XII docebit, *b) exercitationes anatomicas* moderabitur quotidie h. IX—XII et h. II—IV.

FRIDERICUS GUILIELMUS BENEKE, med. Dr. et P. P. O., instituti pathologico-anatomici director, Augustissimo Principi ab intimis rerum medicarum consiliis, cruce ferrea decoratus, ordinis aquil. rubr. reg. Boruss. eques, aliisque ordinibus adscriptus, 1) *publice* instituet *conversatorium medicum, imprimis respiciens quaestiones balneologicas et climatologicas* die Saturni h. VI—VIII; 2) *privatim* docebit *physiologiam pathologicam (pathologiam generalem) nec non aetiologiam sanitatisque publicae tuendae doctrinam* quinis scholis h. V; 3) *privatissime* diriget *cursum anatomico-pathologicum* ternis scholis h. XII.

AEMILIUS MANNKOPFF, med. Dr., pathologiae et therapiae spec. P. P. O., instituti clin. med. director, cruce ferrea decoratus, ordinis coronae Boruss. IV. cl. eques, 1) *publice examinatorium de rebus clinicis* offert semel p. hebd. habendum; 2) *privatim pathologiam et therapiam specialem* quater p. hebd. h. VI—VII et dimid. docebit; 3) *privatissime clinicen et policlinicen medicam* h. X et dimid. — XII moderabitur.

2. PROFESSORUM EXTRAORDINARIORUM.

GUIDO WAGENER, med. Dr. et P. P. E., ordinis coronae Boruss. III. cl. eques, 1) *publice syndesmologiam* tradet die Veneris h. XI; 2) *privatim osteologiam* docebit diebus Lunae, Martis, Iovis h. XI.

HENRICUS HORSTMANN, med. Dr. et P. P. E., Augustissimo Principi a sanitatis publicae tuendae consiliis, ordinis coron. Boruss. IV. cl. eques, physicus Marburgensis, 1) *publice* disseret *de vaccinatione* singulis scholis per hebd.; 2) *privatim a) medicinam publicam* quaternis scholis h. XII, *b) medicinam forensem* iis, qui iurisprudentiae operam dant, ternis schol. tradet.

HERMANNUS SCHMIDT, med. Dr., ophthalmologiae P. P. E., ordinis coronae Boruss. IV. cl. cum gladiis eques, 1) *publice de arte ophthalmoscopii* disseret die Merc. h. IV; 2) *privatissime a) clinicen ophthalmiatricam* moderabitur die Martis, Iovis h. XII—I, die Saturni h. X et dimid. — XII, *operationes* horis posthac definiendis, *b) cursum ophthalmoscopiae* instituet bis h. IV.

3. PRIVATIM DOCENTIUM.

LEOPOLDUS EICHELBERG, med. Dr., *privatim historiam medicinae philosophicam* ter per septimanam hora commoda tradet.

VICTOR HUETER, med. Dr., 1) *gratis a) examinatorium et repetitorium de rebus obstetriciis* semel instituet, *b) exercitationes practicas in arte obstetricia* bis demonstrabit; 2) *privatim de morbis genitalium femininorum* ter leget.

THEODORUS OTTO HEUSINGER, med. Dr., 1) *gratis de infectione et desinfectione* disseret semel p. hebd. h. II; 2) *privatim aegrotos explorandi methodos* docebit ternis scholis h. II.

HENRICUS LAHS, med. Dr., cruce ferrea decoratus, 1) *gratis repetitorium rerum obstetriciarum* semel per hebd. instituet; 2) *privatissime theoriam partus* binis scholis per hebd. tradet.

IV. LECTIONES PHILOSOPHORUM.

1. PROFESSORUM ORDINARIORUM.

FRIDERICUS LUDOVICUS STEGMANN, phil. et med. Dr., math. P. P. O., 1) *publice de curvarum punctis singularibus aliisque quaestionibus geometricis ope calculi differentialis resolvendis* disseret dieb. Merc. h. III—V; 2) *privatim a) analyseos partem alteram, qua de calculo integrali agitur,* quinis scholis h. IX tradet, *b) solitas auditorum exercitationes circa problemata ab ipsis solvenda* moderabitur dieb. Sat. h. IX—XI.

CONSTANTINUS ZWENGER, med. et phil. Dr. et chemiae pharm. P. P. O., instituti pharmaceutico-chemici director, 1) *publice examinatorium de chemia et pharmacia* instituet; 2) *privatim chemiam organicam* sexies h. IX docebit; 3) *privatissime exercitationes chemicas* more solito diriget.

GEORGIUS WEISSENBORN, philos. Dr. et P. P. O., 1) *publice disputatorium* instituet *philosophicum* die Sat. h. V; 2) *privatim historiam philosophiae graecae et romanae* tradet quinquies per hebd. h. V; 3) *privatissime a) metaphysicam* docebit diebus Lunae, Martis et Iovis h. VI, *b) historiam philosophiae universam examinando repetet* horis binis postea definiendis.

GUILIELMUS DUNKER, philos. Dr., mineralogiae et geologiae P. P. O., instituti mineral. academ. director, Augustissimo Principi ab intimis rerum metallicarum consiliis, ordinis Philippi magnanimi I. cl. eques, 1) *publice a) exercitationes in determinandis metallis et lapidibus* diriget die Sat. h. X, *b) palaeontologiam pro certis stratis* leget horis postea definiendis; 2) *privatim mineralogiam* quinquies per hebd. h. X tradet.

IOANNES CAROLUS GLASER, phil. Dr., scient. polit. et cam. P. P. O., 1) *publice introductionem* tradet *in studium scientiarum politicarum* semel per hebd. die Sat. h. V; 2) *privatim redituum publicorum theoriam, administrationem et leges* tradet, *quae hac aetate in Europae civitatibus obtinent,* quinis per hebd. h. V.

ERNESTUS ADOLPHUS HERRMANN, philos. Dr. et hist. P. P. O., seminarii historici director, 1) *publice seminarii historici exercitationes* moderabitur bis per hebd. dieb. Merc. et Sat. h. II; 2) *privatim historiam medii aevi* enarrabit quater p. h. h. x.

ALBERTUS WIGAND, philos. Dr. et botanices P. P. O., horti botanici et instituti pharmacognostici director, ordinis philos. h. a. decanus, 1) *publice de methodo naturam scrutandi* disseret die Merc. h. IV; 2) *privatim a) ordines plantarum cryptogamicarum* exponet h. III ter per hebd., *b) pharmacognosiam* tradet h. II quinquies per hebd.; 3) *privatissime a) exercitationes in usu microscopii* instituet die Merc. h. XI—I, *b) exercitationes pharmacognosticas* moderabitur h. XI—I die Sat.

CAROLUS IULIUS CAESAR, philos. Dr., philologiae et eloquentiae P. P. O., seminarii philologici director, bibliothecae academicae praefectus secundus, 1) *publice a)* seminarii philologici sodalibus *Horatii de arte poetica librum* interpretandum proponet ceterasque exercitationes more solito reget ternis scholis h. XII, *b) Aeschyli Agamemnonem* interpretabitur binis scholis h. IX; 2) *privatim historiae literarum graecarum partem alteram* tradet quaternis scholis h. IX.

LEOPOLDUS SCHMIDT, philos. Dr., philologiae P. P. O., seminarii philologici director, 1) *publice* seminarii philologici sodalibus *Theophrasti characteres* interpretandos proponet solitasque exercitationes moderabitur ternis scholis h. XII; 2) *privatim grammaticam graecam* tractabit sexies h. XI.

LUDOVICUS CARIUS, phil. Dr. et chemiae P. P. O., instit. chemici director, 1) *publice chemiam physiologicam* semel h. IX tradet; 2) *privatim chemiae experimentalis partem secundam, chemiam organicam,* quinquies h. IX docebit; 3) *privatissime exercitationes et investigationes chemicas practicas* quotidie diriget.

FRANCISCUS AEMIL. MELDE, phil. Dr., physices et astronomiae P. P. O., instituti mathematico-physici director, 1) *publice* leget *theoriam occultationum solis et lunae* h. XI semel; 2) *privatim physices experimentalis secundam partem spectantem ad phaenomena soni, caloris, magnetismi atque electricitatis* sexies h. VIII; 3) *privatissime* reget *exercitationes physicas practicas* die Lun. et Iov. h. II—VI.

CAROLUS DIETZEL, philos. Dr. et polit. scient. P. P. O., 1) *publice de natura et origine civitatis et constitutionis rerum publicarum* semel p. h. disseret; 2) *privatim a) oeconomiam publicam* docebit quater p. h., *b) introductionem in studium scientiarum politicarum* tradet semel p. h.

CAROLUS DE NOORDEN, philos. Dr., histor. P. P. O., 1) *privatim historiam universalem saeculi noni decimi* enarrabit quater p. h. h. x; 2) *privatissime* et *gratis exercitationes historicas* moderabitur semel h. V—VII.

CAROLUS LUCAE, philos. Dr., theodiscarum et linguarum et literarum P. P. O., 1) *publice selecta linguae theodiscae monumenta* interpretabitur semel per hebd. die Merc. h. III; 2) *privatim grammaticam theodiscam* docebit quaternis per hebd. scholis d. Lun. Mart. Iov. et Ven. h. III; 3) *privatissime* et *gratis societatis suae theodiscae exercitationes* moderari perget semel p. h. h. defin.

FERDINANDUS IUSTI, phil. Dr., grammatices comparativae P. P. O., 1) *publice linguam gothicam* docebit bis h. x; 2) *privatim linguarum sanscritae graecae latinae*

gothicae leges comparatione grmmatica illustrabit quinquies h. XI; 3) *privatissime a) scriptores indicos interpretandos* proponet bis h. X, *b) dialectos iranicas* docebit bis h. X.

BERNARDUS TEN BRINK, philos. Dr., litt. occident. P. P. O., 1) *publice trovatorum provincialium, qui vocantur, carmina selecta Bartschii chrestomathiam secuturus* interpretabitur bis h. XII; 2) *privatim Shaksperii King Lear* explicabit quater h. XII; 3) *privatissime* et *gratis societatis suae anglo-romanicae exercitationes* moderari perget bis horis commodis.

HENRICUS NISSEN, philos. Dr., hist. antiquae et philol. P. P. O., 1) *publice exercitationes historicas* semel h. VI—VIII moderari perget; 2) *privatim historiam graecam* quaternis p. h. scholis h. IV enarrabit.

FRIDERICUS ALBERTUS LANGE, phil. Dr. et P. P. O., 1) *publice Schilleri carmina philosophica* tractabit dieb. Lunae et Iovis h. V; 2) *privatim a) psychologiam* docebit quaternis scholis h. VIII, *b) Kantii librum qui inscribitur Kritik der reinen Vernunft* binis scholis interpretabitur adiunctis exercitationibus et disputationibus.

RICARDUS GREEFF, med. et philos. Dr., zoologiae P. P. O., instituti zootomico-zoologici director, 1) *publice entozoorum inprimis hominis anatomiam et historiam naturalem* semel hora post statuenda offert; 2) *privatim zoologiam cum anatomia comparata coniunctam* docebit dd. Lunae, Mart., Merc., Iov. et Vener. h. V.

2. PROFESSORIS EXTRAORDINARII.

CAROLUS ALHARTUS DE DRACH, phil. Dr., math. P. P. E., 1) *publice* instituet *exercitationes analytico-geometricas* bis p. hebd. h. II; 2) *privatim* docebit *a) theoriam numerorum* trinis scholis h. II, *b) geometriae analyticae partem alteram* quinis scholis h. X.

3. PRIVATIM DOCENTIUM.

CHRISTIANUS GUILIELMUS MICHAEL GREIN, phil. Dr., archivi publici tabularius, 1) *gratis Otfridi carmen theotiscum* bis p. hebd. h. VI interpretaturus est; 2) *privatim linguam anglosaxonicam cum interpretatione carminis epici, cui Beóvulf inscribitur*, ter per hebd. h. VI docebit.

ADOLPHUS EDMUNDUS HESS, phil. Dr., 1) *gratis exercitationes algebraicas* instituet die Mercurii h. XI; 2) *privatim a) aequationum, quibus complures continentur quantitates definiendae, solutionem et determinantium theoriam* docebit quaternis scholis h. XI, *b) calculum, qui spectat ad observationum errores compensandos* bis per hebd. h. IV tractabit.

GUILIELMUS FEUSSNER, phil. Dr., bibliothecae administrandae adiutor, 1) *gratis de machinis ope vaporum motis* disseret semel per hebd. h. XII; 2) *privatim physices theoreticae partem alteram* quaternis scholis docebit h. XII.

ADOLPHUS DE KOENEN, phil. Dr., cruce ferrea decor., 1) *gratis exercitationes in determinandis mineralibus ac fossilibus* bis p. h. diriget; 2) *privatim a) elementa mineralogiae* tradet bis p. h., *b) palaeontologiam* docebit quaternis scholis.

FRIDERICUS MOESTA, phil. Dr., 1) *gratis evolutionem terrae* narrabit semel p. hebd.; 2) *privatim a) geologiam et physicam et chemicam* docebit quinquies p. h., *b) mineralogiam* tractabit *inprimis earum rerum ratione habita quae ad chemiam et medicinam spectant*, ter per hebd.

GUILIELMUS PFEFFER, phil. Dr., 1) *gratis* offert *examinatorium et repetitorium de rebus botanicis* semel horis post statuendis; 2) *privatim morphologiam generalem plantarum* tractabit ter p. hebd. h. IV vel commoda.

Praeterea praesto sunt, qui instrumentorum mathematicorum physicorumque fabricationem, artem delineandi, musicen, armorum denique tractationem et saltationem recte doceant.

